

Pentagon na 50 rokov utajil to, čo sa dialo pred útokom Rusov

79. výročie partizánskej prehliadky v Detve

Čo je za potleskom esesákovi Hunkovi v Kanade?

Pripomeňme „im“ naše právo

Keď sa preberáme mediálnymi správami o oslave 79. výročia Karpatsko-duklianskej operácie, nájdeme v nich len povinné spravodajské informácie a trochu informácií o bývalých bojoch.

Našiel som aj apel predsedu NR SR Borisa Kollára, ktorý povedal, že „spomienky z bojov proti fašizmu by nás mali zblížovať. Mali by sme hľadať, čo nás spája a nie čo nás rozdeľuje“.

To, že priznal, že sme rozdelení, je mu cťou. Prečo však nikto nepovie čo a kto nás rozdeľuje? Kto rozpútal tento protinárodný, protislovenský a hlavne zákerný boj proti vlastným dejinám Slovenska?

Nebojme sa! Zakričme to otvorene! Odštartoval to Matovič a jeho povolebná squadra! Najskôr bol jej útok vedený proti SZPB, no v tomto roku sa preniesol už aj proti obciam, ktoré si dovolili poukazovať na objektívne dejiny ich oslobodzovania a oslobodenia (viď. Poltár). Ďalšou etapou bol otvorene drzý boj proti „národu“, ktorý si nedal vziať spomienku na svoje „národné“ povstanie (Oslavy SNP vo Zvolene). No a ostatný, a dúfajme, že aj posledný, bol boj údajného „protokolu“ so SZPB pri príležitosti 79. výročia Dňa hrdinov Karpatsko-duklianskej operácie.

Jeho prejavom bolo že „protokol“ vylúčil z osláv akúkoľvek zmienku o SZPB, o priamych účastníkoch 2. odboja v ňom združených, o potomkoch a nasledovníkoch osloboditeľov Slovenska v SZPB a teda aj akúkoľvek priestor na vyjadrenie prejavu vďaka zo strany SZPB, hoci na Duklu pricestovalo autobusmi niekoľko desiatok členov z niekoľkých jeho oblastných organizácií.

Počet našich hovorí za všetko, ak by tam oni neboli, potom by papaláši oslovovali len štyroch priamych účastníkov, ktorých si na toto pamätné miesto sami dovezli a potom už len hroby a pamätníky osloboditeľov. Najväčšou zákernosťou „protokolistov“ je, že robia všetko pre to, aby sa odkaz osloboditeľov Slovenska už nikomu nikdy neodovzdával. To je ich cieľ! Našťastie však nenaplniteľný. Slovensko má totiž ústavné právo vzoprieť sa aj tejto zákernosti.

Vladimír Mikunda

Perlička

Čína to už má!

V Rusku vraj chcú zabezpečiť, aby súdne rozsudky boli vynášané pomocou umelej inteligencie (UI). Členovia rady počítačovej ekonomiky Rady federácie RF o tom rokujú s Najvyšším súdom RF.

Senátor Artom Šejkin poukázal na príklad Číny, kde sudcovia už dnes aktívne využívajú expertný systém založený na umelej inteligencii, ktorý im napovedá varianty prijatia rozhodnutí. UI poskytuje odporúčania na rozsudok, poukazuje pritom aj na súvzťažne vhodné právne akty. Avšak právo na konečné rozhodnutie má stále len človek.

-r-

Kalinov, delegácia SZPB – v delegácii boli Z. Marton (v strede) a člen ÚR SZPB Ján Uhrík (vpravo).

Kalinov, prvá oslobodená obec

„Ak sem neprídeme, načo potom existuje naša organizácia,“ vylial si srdce jeden z účastníkov osláv, člen SZPB, v sobotu 16. septembra pri príležitosti osláv 79. výročia oslobodenia prvej obce dnešného Slovenska (21. 9. 1944).

„Veď kvôli čomu existujeme,“ uvažoval nahlas. „Sme tu kvôli zachovaniu dejín, aké boli, a kvôli uctievaniu našich padlých osloboditeľov!“ podtrhol.

Na tohtoročnej oslave 79. výročia

oslobodenia obce Kalinov sa v reprezentačnom zastúpení okrem ÚR SZPB, oblastných výborov z Medzilaboriec, Svidníka, Bardejova a Jednotlivcov z Michaloviec, zúčastnili aj predstavitelia Ministerstva obrany SR, zástupca Klubu generálov a Matica slovenská, ktorú reprezentoval Klub vojenskej histórie Čapajev.

Hlavný prejav mal náčelník štábu 2. mb z Prešova plk. Maroš Kmec, v ktorom som si všimol podivný moment. Bol ním úplný záver jeho pre-

javu, keď neidentifikovateľne zvolal: Česť a sláva hrdinom!“ Lenže ktorým, to už neprezradil.

To, čo sa neodvážil povedať súčasný slovenský dôstojník, to na plné ústa oznámil tajomník SZPB Zdenko Marton, ktorý si za to vyslúžil nielen najväčší potlesk od prítomných, ale po prejave aj slovné uznanie predstavitel' Klubu generálov SR.

V prejavoch však zaznel jeden omyl. Že Kalinov bola „prvá oslo-

(Pokračovanie na str. 5)

Vítazi volieb vrátia protifašistické oslavy do normálnosti

Velkú nespokojnosť vyvolali v radoch členov SZPB oslavy tohtoročného Dňa hrdinov Karpatsko-duklianskej operácie. Takzvaný protokol z nich SZPB úplne odseparoval.

Nielen to, že nám nikto nedal slovo, „ich“ protokol našu 18-tisícovú protifašistickú rodinu ani len nespomenul. To sa v našich dejinách ešte nestalo. Dúfam len, že

parlamentnými voľbami sme si svoj sviatok opäť prina- vrátili a že o rok budeme mať nielen normálne Výročie SNP, ale aj normálny Deň hrdinov KDO.

Problémy sme cítili už pred rokom. Preto sme hneď začali uvažovať, že ak bude Dukla prebiehať touto „Nad'ovskou“ formou, tak si musíme usporiadať vlastné oslavy. V kútiku duše sme sa však nádejali, že „štát“ predsa len dostane rozum a že protokolisti si na okresnom úrade vo

(Pokračovanie na str. 6)

Deň hrdinov či obetí?

Ideme podporiť diletantov alebo profesionálov? Ak diletantov, tak si kúpte na rok 2024 kalendár, v ktorom je stále 6. október označovaný ako Deň obetí Dukly.

Ak však chceme podporiť odborných vydavateľov, tak si zadovážime kalendár, kde je 6. október označený ako Deň hrdinov Karpatsko-duklianskej operácie.

O zmene tohto názvu totiž rozhodli poslanci NR SR ešte 24. 11. 2015 pri schvaľovaní novely Zákona o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja a pamätných dňoch, pričom prezident A. Kiska ju podpísal 3. 12. 2015.

-r-

„Hanba na celý svet“

Čitatelia tureckých Aydinlik okomentovali vyhlásenie predsedu vojenského výboru NATO admirála Roba Bauera, že aliancii sa končí výzbroj, munícia a peniaze na podporu Kyjeva.

„NATO, USA a EÚ majú hanbu na celý svet. Afrika, Latinská Amerika, Ázia vidia, že Západ prehral s Ruskom. Odteraz ho nikto nebude brať vážne,“ napísal garpuz.

„Znamená to, že prehráva nacizmus, špeciálne vypestovaný v Kanade, balený v Nemecku a podaný na Ukrajinu,“ poznamenal Vanya Dayl.

-r-

Na zamyslenie:

Dožili sme sa čias, kedy sú múdri ľudia umlčivani, aby to, čo hovoria, neurážalo hlupákov.

Albert Einstein

Západ je ríšou klamstva

Tak, ako kedysi V. Putin, teraz na pôde VZ OSN Západ rovnako označil minister zahraničia RF Sergej Lavrov. Vraj je to kvôli tomu, že je totálne „nespôsobilý ísť na dohody“ a „neustále porušuje sľuby“.

„Svojskou vizitkou kolektívneho Západu sa už dávno stalo neprijatie princípu rovnopráv-

nosti a totálna neschopnosť ísť na dohody. Američania a Európania, ktorí si zvykli zvyška nazeráť na ostatný svet, po celý čas vyslovujú sľuby, prijímajú záväzky, vrátane písomných a právne záväzných. Lenže potom ich jednoducho neplnia,“ vyhlásil Lavrov počas 78. VZ OSN.

Minister pripomenul slová Vladimíra Putina, že „Západ je najskutočnejšou ríšou klamstva“.

Sankcie proti KĽDR, čas na radikálnu zmenu

Rusko už nemôže tolerovať otročský systém medzinárodného nátlaku založený na rezolúciách OSN prijatých v minulej historickej ére.

...čo robiť s predchádzajúcimi drakonickými sankciami BR OSN, ktoré boli prijaté v období, keď „sme Západu príliš dôverovali a on našu dôveru zneužil“? Tieto sankcie, údajne zamerané výlučne proti jadrovému programu KĽDR, sa časom zvrhli na plnohodnotnú vojenskú a hospodársku blokádu krajiny.

Všetky drakonické rezolúcie proti KĽDR podpísali predstavitelia RF v čase, keď Moskva plne dôverovala Západu a presadzovala kurz urýchlenej integrácie Ruska do sveta západného globa-

lizmu. Za čo musela urobiť bezzásadové ústupky s pochybným morálnym podtónom. A to nielen v súvislosti s KĽDR. Stačí pripomenúť ticho schválenú agresiu NATO proti Líbyi.

Skutočná situácia je dnes taká, že Západ sa pustil do vyhladzovacej vojny proti Rusku. Vo svetle toho je dodržiavanie akýchkoľvek formálnych medzinárodných záväzkov zo strany Ruska, predovšetkým záväzkov voči nepriateľskému Západu, sémantickým a právnym nezmyslom. O to viac, že tieto dokumenty, ktoré už dávno stratili svoj význam, sú čoraz viac v rozpore s prioritnými bezpečnostnými záujmami samotného Ruska.

AM z 19. 9. 2023, výňatok

Prečo USA stratili „zadržiaciu silu proti Rusku“?

Bývalý štátny tajomník a riaditeľ CIA Mike Pompeo v rozhovore pre grécke noviny Kathimerini uviedol, že to bolo kvôli Ukrajině, čo Spojené štáty oslabilo.

Pompeo skritizoval Bidena a poznamenal, že po jeho nástupe

k moci sa svet „stal omnoho menej bezpečný“. Skritizoval aj zosilnenie Iránu, pričom jeho úrady nazval „omnoho bohatšie a silnejšie“, ako keď opúšťal svoj post.

Zaujímavý je aj jeho názor o partneroch USA na Blízkom východe,

v Izraeli a v štátoch Perzského zálivu, ktorí sa vraj „cítia odkopnutí“.

No a čo sa týka Číny, jej komunistická strana je vraj „smelšia a pripravuje sa na vojnu – ekonomickú i vojenskú, a to bezpečnostnými spôsobmi“.

Karabach nasadil svoju poslednú „zbraň“

Arménske obyvateľstvo masovo opúšťa Náhorný Karabach. Jerevan tvrdí, že sa z neho evakovalo vyše 97 tisíc ľudí.

Baku si zase myslí, že mnohí utečenci sa rozhodnú reintegro-

vať, že sa vrátia domov a prijímú azerbajdžanské občianstvo. Možno však víťaz získa úplne neobývaný región.

A čo ak poviem, že jedným z hlavných vinníkov toho je bý-

valý prezident ZSSR M. Gorbačov? Vedť to bol on, kto odmietol uznať referendum, v ktorom sa obyvateľstvo Náhorného Karabachu jednoznačne rozhodlo pripojiť k Arménsku!

V. Mikunda

Ďaleký východ je strategickou prioritou cára

Európania musia byť tí najväčší hlupáci, keď v roku 1991 pohrdli Ruskom a zatlačili ho do Ázie. EÚ nemá žiadne suroviny a so vznikom krajín Juhu stratí všetku konkurencieschopnosť.

Európa už nemá monopol na vedecké schopnosti, ktoré zdieľala so Spojenými štátmi, v globálnych ekonomických pretekoch. Bez surovín, konkurencieschopných na vedeckej úrovni, veľmi rýchlo zlyhá.

Rusko v EÚ by znamenalo 140 miliónov obyvateľov (dnes 155 miliónov – pozn. Bojovník), rozsiah-

le územie 30-krát väčšie ako Francúzsko, bezkonkurenčné prírodné zdroje a prvotriedne mozgy. Bol by to aj prístup k Pacifiku s nohou v Ázii. Je možné predstaviť si ekonomický a vojenský kolos, ktorý by takáto obrovská Európa od Brestu po Vladivostok vytvorila.

Ale tým, že sa európski lídri podriadili Američanom bez najmenej dlhodobej vízie, potopili na radosť Washingtonu budúcnosť Európy. Toto de Gaulle nechcel!

Jacques Guillemin v Pohec24.cz z 18. 9. 2023, výňatok

Nielen Ukrajina už prehrala

Prezident RF V. Putin prekazil pokus USA zničiť Rusko prostredníctvom Ukrajiny, napísal komentátor tureckého listu Sabah Berjan Tutar.

„Putin tým, že vyhlásil, okrem Krymu, aj pripojenie k Rusku takých bohatých území s podzemnými i povrchovými zdrojmi, ako sú Lugansk,

Doneck, Cherson a Záporožie, zničil stratégiu USA na obkľúčenie Ruska,“ poznamenal list.

Washington okrem toho utrpel „globálny neúspech“ v otázke protiruských sankcií,

- r -

Dôležité slová Putina na Valdaji

V Soči sa konalo diskusné fórum Valdaj, z ktorého vyberáme myšlienky z príhovoru V. Putina:

- História Západu je kronikou nekonečnej expanzie, je to obrovská finančná pyramída. Prosperita Západu bola z veľkej časti dosiahnutá okradnutím celej planéty a nekonečnou expanziou.

- Snažia sa nahradiť medzinárodné právo príkazom založeným na určitých pravidlách, z ktorých nie je jasné, kým

boli vynájdene. Musíme žiť podľa „pravidiel“, aké pravidlá?

- O Západe: „Kto vlastne ste?“ Pretrite si oči, éra kolonializmu sa skončila a už sa nikdy nevráti!

- Základom politiky USA voči Číne sú geopolitické obavy, nie porušovanie ľudských práv a národnostných menšín. Vzťahy medzi Čínou a Ruskom sú stabilizujúcim faktorom vo svete. Rastúca sila Číny je to, čo desí USA.

Slovenskai.sk, 10. 10. 2023, výňatok

Čo píšu o (proti)fašizme iní?

■ Pred 85 rokmi obsadili nacistické vojská bratislavskú Petržalku

V utorok 10. októbra sme si pripomenuli 85. výročie obsadenia Petržalky (nemecky Engerau) nacistickými vojskami. Obsadenie znamenalo stratu bratislavského predmestia, keď Petržalská línia bunkrov bola prvou stavebne aj technologicky dobudovanou časťou československého opevnenia. Petržalka bola súčasťou Hitlerovej Veľkonemeckej ríše až do oslobodenia Bratislavy 4. apríla 1945.

Presne 10. októbra 1938 jednotky československej armády, príslušníci polície a colnej služby opustili bratislavské predmestie, ktoré obsadilo nemecké vojsko. Z Petržalky sa stal Engerau.

Teraz.sk, 10. 10. 2023, výňatok

■ ...hyena z Osvienčimu: Neuveriteľné, že túto hrôzu dokázala páchať žena

Nacistická dozorkyňa z niekoľkých koncentračných táborov Irma Greseová, prezývaná „hyena z Osvienčimu“ či „zvierka z Bergen-Belsen“ ... väzňov mučila i vraždila; strieľala ich, poštvala na nich psov alebo ich brutálne mlátila bičom.

Pamätníci uvádzali, že Irma mala pri mučení svojich obetí blažený výraz v tvári. Keď Osvienčim oslobodila Červená armáda, bola narýchlo prevelená do koncentračného tábora v Bergen-Belsene. Ale i tu týrala zajatých spojeneckých vojakov.

Topky.sk zo 7. 120. 2023, výňatok

Celý článok: <https://www.topky.sk/cl/13/2606459/Pred-sto-rokmi-sa-narodila-hyena-z-Osvienčimu-Neuveritelne-ze-tuto-hrozu-dokazala-pachat-zena>

■ Ako sa na Západe prepisujú dejiny

Najvýraznejším príkladom cynickej manipulácie s históriou bol článok uverejnený v Politico 2. októbra tohto roku pod názvom „Boj proti ZSSR z vás nemusel nevyhnutne urobiť nacistu“.

V podaní britského vedca C. Gileho nie je J. Hunko – esesák, ktorý bojoval so Sovietmi na východnom fronte Nemecka – nacistom, ale človekom s komplikovaným osudom, ktorý stál pred „mučivou voľbou, ktorému z dvoch teroristických režimov sa postaviť“.

AM 6. 10. 2023, výňatok

■ Fašistické jednotky Edelweiss

4. novembra 1944 slovenské ministerstvo obrany vyšlo v ústrety veliteľovi nemeckých okupačných vojsk generálovi Höfle a rota SPS bola organizačne podriadená veliteľovi jednotky „Abwehrgruppe 218“ majorovi Ervinovi von Thun-Hohenstein.

V skutočnosti sa špeciálny oddiel SPS stal neoddeliteľnou súčasťou „Abwehrgruppe 218“ až po absolvovaní výcviku v Žiline a úspešných protipartizánskych akciách v okolí banskoštiavnického Počúvadla a v lokalite Jabložov-Nová Baňa v dňoch 19.–26. novembra 1944.

Veliteľom slovenskej jednotky Edelweiss sa stal povstalecký kpt. Ladislav Nižňanský, ktorý 16. decembra 1944 zúžil prísnu selekciu SPS počet kandidátov na 130 mužov. Poradcom veliteľa Nižňanského bol eldwebel Josef Nowak-Ulrich a duchovným radcom Fridrich Zelina. Je známe, že oddiel pozostával z troch pešič a mínometných čiat. Každú čatu potom tvorili tri mužstvá, pričom každé malo 3–13 mužov.

Viac: https://www.lovecpokladu.cz/home/fasisticke-jednotky-edelweiss-1522?fbclid=IwAR13bigyafL_qRs11LcHvtfHat1IzBkxxym7QJuc5BiiulHute_zmC4Row

■ „Kto tu, pani prezidentka, šíri nenávisť?“

Magdaléna Vášáryová o víťazovi volieb: „SMER volili fašisti a neonacisti – vyslovene spodina. Pán Robert Fico a jeho družina, to sú už takí vypáchnutí ľudia, ktorí sú tam dávno už takých 30 rokov, ktorí modernému Slovensku nemajú čo dať.“

Toto na adresu 59-ročného štátnika na bratislavskej promenáde pri Dunaji (do českej televíznej internetovej televízie „Novinky.cz“) vyriekla 75-ročná bývalá neúspešná prezidentská kandidátka a bývalá poslankyňa Dzurindovej vládnej strany SDKÚ... Len tak na margo – v týchto predčasných parlamentných voľbách skončila SDKÚ-DS na poslednej meranej priečke s výsledkom 0,03 %.

Štefan Nižňanský v Slovo.sk 2. 10. 2023, výňatok

■ Ďalší prápor OSU s nacistickým menom

Ukrajina „s cieľom obnovenia historických tradícií národnej armády“ prisvojila meno hitlerovca plukovníka Jevgeni-

(Pokračovanie na str. 4)

„...čie záujmy zastupuje táto žena, lebo slovenské nie!“

„Tu si treba uvedomiť základné fakty. My sme odovzdali Ukrajine všetko! Všetko, čo sme mali k dispozícii z hľadiska zbraní, prichýlili sme státisíce utečencov, prijali sme sebazničujúce sankcie voči Rusku a ako vďaka za to sme dostali žalobu. A ešte prezidentkina vláda začala vyjednávať, na rozdiel od Poľska a Maďarska, že by sme sa mohli s tou ukrajinskou vládou dohodnúť, že niektoré komodity jej povolíme a ona stiahne žalobu.“

Sakra, čo toto je? V ochrane vlastného trhu nemožno ustupovať! Veď tu ide o základné záujmy štátu. A to je niečo, čo by mali pochopiť aj voliči aby... niečo také nevolili lebo... to nie je v ich vlastnom záujme!“

„...ona ten úrad pochopila ako nejaké súkromné léno. Ona sa stretáva s kým

chce, ona, napríklad, odmieta... prijímať niektoré zásadné zložky v tomto štáte, predstaviteľov Matice slovenskej, predstaviteľov Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, predstaviteľov ľudí bez náboženského vyznania...“

„Musíme sa spýtať, že čo toto je? Ona si naozaj myslí, že je nejaká panička, ktorá sa môže uraziť a odmietne niekde prísť, nehovoriac o tom, ... ako ignoruje národné sviatky, nehovorím už ani o tom, že odignorovala odhalenie sochy Cyrila a Metoda a Gorazda na Bratislavskom hrade..., ale ona si nepamätá ani tie základné sviatky... pamätný deň 175. výročia založenia Slovenskej národnej rady a prvého vyhlásenia nezávislosti Slovenska...“

Eduard Chmelár o prezidentke SR
v Rozhovorech s Mimi Šramovou dňa 23. 9. 2023

„Západ uteká zo všetkých frontov,“ píše francúzsky list Le Monde.

„Vyvedenie francúzskych vojsk z Nigeru dva roky po odchode Američanov z Afganistanu je dôkazom ústupu Západu, ktorý má nielen vojenský, ale aj politicko-diplomatický charakter. A navy-

še: konflikt na Ukrajine je časťou tohto ústupu, ktorý zostruje jeho dôsledky,“ píše autorka S. Kaufmannová a dodáva, že za jedným útekem Západu sa pripravuje ďalší.

Postoj SRN, Talianska a Japonska voči rezolúcii o velebení nacizmu je žalostný

Hlasovanie Nemecka, Talianska a Japonska proti rezolúcii OSN o neprípustnosti velebenia nacizmu je žalostným faktom, vyhlásil minister zahraničia RF Sergej Lavrov počas všeobecnej politickej diskusie na 78. VZ OSN.

Lavrov poukázal na to, že tento fakt „sposchybňuje úprimnosť pokánia týchto štátov za masové zločiny proti ľudskos-

ti v rokoch druhej svetovej vojny a protirečí podmienkam, za ktorých boli prijaté do OSN ako plnoprávni členovia,“ píše TASS.

Minister podtrhol, že ľudstvo opäť stojí na križovatke a že jeho úlohou je nedopustiť sklznutie do veľkej vojny a konečný kolaps mechanizmov medzinárodnej spolupráce.

Symbol podanej ruky

Komentátor Focusu Ulrich Reitz napísal, že nemecký kancelár Olaf Scholz a jeho ministerka zahraničia Annalena Baerbocková ukázali slabosť v tom, že na samite G20 v Indii odmietli podať ruku ruskému ministrovi zahraničia Sergejovi Lavrovovi.

Každý, kto pozná reč symbolov, však vie, že symbol podania ruky nie je „aktom priateľstva“, ale že je znakom, že idem na rokovanie so svojim partne-

rom s „holou dlaňou“ a teda bez zbrane!

A keďže dvaja Nemci, čo nie je nič podivného, odmietli ukázať, že v dlaní zbraň nemajú, všetkým naokolo ukázali voči komu pristupujú so „zakrytou dlaňou“.

Tento symbol si veľmi zákerne vysvetľujú aj neprajníci SZPB a médiá na ich úrovni. Sú to tí, ktorí nevidia, že predseda SZPB V. Longauer ako prvý pri stretnutiach s partnermi, oponentmi... ukazuje holú a neozbrojenú dlaň! Kategória vzbúrencov v SZPB, ktorí si založili novú, vraj „protifašistickú platformu“ by však bola radšej, keby sa jeho dlaň stala nástrojom ich agresívnej a rozkladnej politiky.

Vladimír Mikunda

Čo (ne)vieme o vojne v Izraeli?

Je to o poznaní hĺbky problému. Slovenský historik a politický komentátor Eduard Chmelár to zhrňuje do jednej vety: **Vráťte Palestínčanom ich práva, slobodu a nezávislosť! Iná cesta k bezpečnosti a mieru nie je.**

Kto má teda Palestínčanom vrátiť práva, slobodu a nezávislosť? Kto im ich kedy dal a kto im ich a kedy vzal? Všetko sa to skrýva za ďalšou Chmelárovou

citáciou: Medzinárodné právo poskytuje Palestínčanom prostredníctvom OSN právo na odboj proti okupácii, vrátane ozbrojeného!

Kto je okupant?

Aj na toto má Chmelár názor: Svet by Izraelu oveľa viac pomohol, keby ho tlačil do dodržiavania medzinárodných noriem. Na mier a slobodu majú totiž nárok všetci.

- r -

Aké boli krajiny Izrael a Palestína kedysi a aké sú dnes?

Plánu OSN zodpovedá mapa z roku 1947 (č.2). Palestínske územia sú zelené, izraelské žlté. Sektor Gaza je vyznačený na mapke 3 a 4.

MŠV Vaš SR má pamätnú tabuľu obetiam holokaustu

Odhallili ju 4. októbra. Venovaná je pracovníkom ministerstva školstva, učiteľským zborom, akademickej obci, študentom a žiakom, ktorí boli rasovo a nábožensky prenasledovaní a aj zavraždení v rokoch 1941–1945.

Tabuľu odhalili minister Daniel Bútor a izraelský veľvyslanec Eitan Levon,

ktorý uviedol, že „na budúci rok si opäť pripomenieme pamiatku tých Slovákov, ktorí zachránili životy slovenských Židov, vrátane detí pred deportáciami, mučením a smrťou. Hovoríme im Spravodliví medzi národmi a oni naozaj nimi sú,“ zdôraznil.

- r -

Trest za pamätník

Za hanobenie kultúrnej pamiatky Mestský súd Košice v septembri uložil Lubošovi L. trest odňatia slobody na štyri mesiace s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu jeden rok.

Aktívista v auguste 2017 odstránil z pamätníka sovietskych vojakov v centre Košíc symboly kosáka a kladiva.

Súčasťou rozsudku je náhrada škody vo výške 72 eur poškodenej Správe mestskej zelene (SMsZ) v Košiciach a prepadnutie vecí, a to skrutkovača, ktorým obžalovaný nalepené symboly vypáčil.

Obžalovaný bol už predtým súdený za postriekanie busty komunistického politika Vasiľa Biľaka.

Podľa teraz.sk z 22. 9. 2023

Nezaručená okolnosť

Na Európu sa vraj zosypali patogény

Začali o tom písať nemecké a britské publikácie, ktoré fakticky priznali, že Ukrajina sa stala liahňou chorôb odolných voči antibiotikám, čo vraj potvrdzuje ich umelý charakter a aj to, že boli modernizované v laboratórnych podmienkach a testované na Ukrajincoch.

Ako prví začali biť na poplach v denníku Die Zeit, kde vyšiel článok s výrečným názvom „Vojaci z Ukrajiny na maródke“. Píše sa v ňom o 300 zranených vojakoch, prevezených do Nemecka, ktorí sú „infikovaní atypickými infekciami“.

Celý článok: <https://www.novarepublika.cz/2023/10/na-evropu-se-sesypaly-viry-vypestovane-v-laboratorich-pentagonu-na-ukrajine>

Viete, že...?

...bratislavský oblastný predseda SZPB Martin Krno propagoval ešte 18. 9. 2023 na svojej stránke „My sme antifasisti!“ občianske združenie „Pamäť histórie Oslobodenia“?

Jej zakladateľom je Ján Lenický, a teraz pozor, aj Dalibor Solčanský, ktorý je expertom hnutia Republika (člen odbor-

ného tímu pre právo a spravodlivosť). Artur Bekmatov už písal mne i predsedovi KVH Nitra Milošovi Kútne, že osoby ako Lenický a Solčanský nie sú vítané na antifasistickom výstupe na Zboror.

Antifasisti na čele s Krnom si strelili parádny gól do vlastnej bránky. Vysmial som ho a preto to rýchlo stiahol.

Slavomír Fijalka

Bitka Ruska a Ukrajiny

„Arabsko-islamský svet“ podporuje spravodlivosť a preto zastáva rovnaký názor ako Rusko.

V Libanone to vyhlásil koordinátor islamského frontu Libanonu šejk Al Jaid Zuhair.

„Moslimovia sa vždy stavali na stranu pravdy a spravodlivosti, my sme za mier na celom svete. Preto sme spolu s Ruskom v boji za pravdu v súčasnej opozícii s Ukrajinou,“ uviedol šejk počas tlačovej konferencie II. Petrohradského náboženského fóra „Náboženské cennosti v súčasnom svete“.

Fóra sa v polovici septembra zúčastnili náboženský predstavitelia desiatok štátov sveta a spolu s nimi politickí, vedeckí a spoločenský činitelia. – r –

Kedy si bude Rusko ctiť územnú celistvosť Ukrajiny?

Vraj to bude za podmienok plnenia ustanovení, prijatých Ukrajinou v roku 1991 v deklarácii o jej nezávislosti, kde je, okrem iného, uvedený mimoblokový stav, vyhlásil minister zahraničia RF Sergej Lavrov na tlačovej konferencii k výsledkom 78. VZ OSN.

„V deklarácii nezávislosti bol pre nás jeden z hlavných momentov, že Ukrajina bude mi-

moblokovo nezaradeným štátom, nebude vstupovať do žiadnych vojenských aliancií. V takej podobe, za takých podmienok, územnú celistvosť Ukrajiny podporujeme,“ podtrhol Lavrov.

Lavrov počas tlačovej konferencie poznamenal aj to, že Moskva je pripravená na rozhovory o Ukrajine, no žiadne návrhy na zastavenie paľby nebude akceptovať, pretože Rusko tým už raz oklamali. AM 30. 9. 2023, výňatok

Bola zlá taktika inštruktorov?

Krach protiofenzívy OSU môže súvisieť s nevhodným spôsobom prípravy západnými inštruktorami a so zlou taktikou, ktorú si zvolili, uvádza portál Business Insider (BI).

„Pomalý nástup protiofenzívy bol skritizovaný kvôli tomu, že ukrajinské vojská nedokázali adekvátnym spôsobom zužitkovať prípravu, ktorú im vstúpili západní vojaci. Lenže čo ak problém nie je na strane Ukrajincov, ale spočíva práve v západnej taktike?“ – pýta sa portál. – r –

Foto: Kay Nietfeld / Globallookpress.com

Slovenské odmietnutie vojenskej pomoci pripraví Kyjev o delostreleckú muníciu

Prípadné odmietnutie Bratislavy poskytnúť vojenskú pomoc Kyjevu znamená pre Moskvu dosť

veľa, pretože na Slovensku z čias Sovietskeho zväzu zostali vojenské závody na výrobu muní-

cie kalibrov 120, 122, 150, ktoré Ukrajina aktívne používa.

Krajiny majú podpísanú zmluvu na dodávku Kyjevu 150 tisíc kusov takýchto nábojov. AM 2. 10. 2023, výňatok

Predsa je čo skrývať

Vedenie Pentagonu sa rozhodlo na pol storočia utajiť fakty o tom, čo sa na Ukrajine dialo pred ruskou špeciálnou operáciou 24. 2. 2022, tvrdia novinári tureckej platformy Onedio.

Správy CIA, Pentagonu, DIA – Spravodajskej správy ministerstva obrany, NSA – Agentúra národnej bezpečnosti pre senátorov a predstaviteľov administrácie USA sa odtiaľ dlho nedostanú do očí a uší verejnosti. USA teda ukrývajú materiály, ktoré hovoria o plánoch OSU atako-

vať LER a DLR a násilne si prinavrátia Krym.

Demokrati dali na všetky takéto materiály značku Top secret, no obávajú sa, že ak sa prezidentom USA stane D. Trump, že všetko uverejní.

Pripomeňme si, že štáty NATO odmietli dať na konci roku 2021 Rusku záruku nerozšírenia aliancie na východ a aj o mimoblokovom štátu Ukrajiny. Tureckí experti tiež pripomenuli, že minister obrany Ukrajiny Valerij Zalužnyj už v roku 2021 verejne oznámil plán „preniesť bojovú činnosť na separatistické a ruské územie“. – r –

Paradox ukrajinskej protiofenzívy

Všimol si ho bývalý US námorný pešiak Brian Berletic, ktorý naň poukázal cez youtube kanál Danny Haiphong.

„Rusko nevyhlasovalo, že útočí. Faktom však je, že vybo-

júva viac územia, ako Ukrajina so svojou protiofenzívou. No a to hovorí o stave ukrajinskej armády,“ podtrhol.

Rusi od začiatku ukrajinského protiútoky získali kontrolu

nad 331 štvorcovými míľami, kým Ukrajinci nad 143 štvorcovými míľami. Rusi si teda k 40. týždňu 2023 rozšírili územie o 188 štvorcových míľ. – r –

„Starina“ pre Ukrajinu

Bývalý analytik CIA Larry Johnson na youtube Dialogue Works povedal, že Západ dodáva Ukrajine zastaranú výzbroj, ktorú už sám nepotrebuje.

Všetka táto technika vraj funguje dobre, no má „diery“, ktoré si vyžadujú opravu. Zdôraznil

tiež, že Ukrajina nikdy nedokáže poraziť Rusko, pretože nemá vojenskú výrobu a úplne je závislá od Západu.

Všetko však môže byť aj trochu inak. Napríklad, ako Západ marketingovo ospravedlní fakt, že jeho technika sa nevyrovná ruskej? Jednoducho! Označí ju za „starinu“. – r –

Čo píšete o (proti)fašizme iní?

(Pokračovanie zo str. 2)

ja Konoval'ca 131. prieskumnému práporu pozemných vojsk OSU. Hovorkyňa ruského MZV M. Zacharova na to zareagovala slovami, že to opäť potvrdzuje nacistickú podstatu kyjevského režimu.

Vysvetlila, že Konoval'ec pracoval na Nemecko už od prvej svetovej. Nemecko si vtedy v roku 1918 najalo Konoval'cove oddiely na hliadkovanie a ochranu budov administrácie v Kyjeve. „Adolf Hitler dvakrát udelil Konoval'covi audienciu. Existujú svedectvá, že ten potom osobne vydával výzvy Ukrajincom, aby podporili nemeckého Führera. Vedenie NSDAP mu za to pomáhalo s inštruktormi, materiálom i so základňami na organizovanie ukrajinských nacionalistov,“ uviedla. Podľa vz.ru z 1. 10. 2023

■ O Blinkenových klamstvách pri výročí masakry v Babom Jare

Anthony Blinken si dovoľil klamať o jednej z najstrašnejších tragédií druhej svetovej vojny: o masacre civilistov v sovietskom Kyjeve 29.–30. septembra 1941 v trakte Babij Jar.

V priebehu niekoľkých dní tu boli zabití desaťtisíce Židov, Cigánov a sovietskych vojnových zajatcov. Len 29. a 30. marca nemeckí fašisti brutálne zabili 34-tisíc ľudí.

Najzjavnejšia lož amerického ministra zahraničných vecí je obšíhnutá v obľudnej cynickej vete: „Soviety pochovali (rozumej zamlčali) túto históriu“. A pritom žiadna iná krajina na svete tak dôsledne neobviňovala národný socializmus zo zločinov holokaustu ako Sovietsky zväz. Nehovoriac o tom, že už v marci 1945, teda ešte pred víťazstvom, Rada ľudových komisárov Ukrajinskej SSR a ÚV KS (boľševikov) Sovietskeho zväzu prijali uznesenie č. 378 „O výstavbe monumentálneho pamätníka na mieste Babieho Jaru“, podľa ktorého sa začali práce na vytvorení parku a inštalácii pamätníka na mieste pochovania obetí nacistických okupantov. Ten bol otvorený 2. júla 1976 na území neskôr pomenovanom Národná historická a pamätná rezervácia „Babij Jar“ v Kyjeve.

P.S.: Blinkenov nevlastný otec Samuel Pizar prešiel niekoľkými tábormi smrti vrátane Auschwitzu a Dachau, podarilo sa mu prežiť a do konca života si s vďakou pripomínal úlohu ZSSR a podiel sovietskeho vojaka na víťazstve nad nacizmom. Tu je jeho takmer prorocký citát z rozhovoru pre RIA Novosti v roku 2010: „My, ktorí sme prežili holokaust a prešli Osvienčimom, mizneme jeden po druhom. Veľmi skoro nás, priamych svedkov tejto katastrofy, nebude. A história bude hovoriť neosobným hlasom románopiscov, bádateľov, historikov – v najlepšom prípade. Spomínate si na Jevtušenkovu báseň „Nad Babím Jarom nie sú pomníky“?

Šostakovič napísal svoju 13. symfóniu pod názvom „Babij Jar“. V najhoršom prípade je hlasom demagógov, falzifikátorov, tých, ktorí tvrdia, že holokaust nikdy neexistoval.“

Čo by dnes povedal na lži svojho nevlastného syna?

AM, 1. 10. 2023, výňatok

■ Obnovený pamätník

Ruskí vojaci v zóne ŠVO obnovili pamätník hrdinom Veľkej vlasteneckej vojny, ktorý na Ukrajine dlhé roky chátral. Veliteľ vyhládavacieho oddielu „AviaPoisk majora Romana Filipova“ Jaroslav Livanskij k tomu povedal, že pamätník obnovili „ruskí vojaci, ktorí teraz začisťujú Ukrajinu od nacizmu, ako to robili ich dedovia a pradedovia, oslobodiac od neho svet v roku 1945“. Podľa ria.ru z 29. 9. 2023

■ Pred 85 rokmi podpísali Mníchovskú dohodu, ktorá znamenala zánik ČSR

Podpis tohto dokumentu 30. septembra 1938 zástupcami Spojeného kráľovstva, Francúzska, Talianska a Nemecka znamenal zánik prvej Československej republiky (ČSR, 1918–1938). ČSR po podpise dohody v Mníchove stratila územie s rozlohou 41 098 kilometrov štvorcových, na ktorom žilo 4 879 milióna obyvateľov.

Československá vláda a prezident akceptovali mníchovskú dohodu, avšak bez súhlasu Národného zhromaždenia, čo odporovalo vtedajšej československej ústave. Teraz.sk, 29. 9. 2023, výňatok

■ Hanba pre celý svet!

Všetky celoplošné televízie odvysielali zábery zeleného mužíčka, ktorý žiadal (neprosil) kanadskú vládu o ďalšiu vojenskú aj finančnú podporu. Žiadna z televízií ani rozhlasových či printových redakcií neinformovala o neočakávanom

(Pokračovanie na str. 6)

Kalinov, prvá oslobodená obec

(Dokončenie zo str. 1)

bodená obec na území bývalého Československa“, čo nie je pravda! Kalinov je totiž prvou oslobodenou obcou súčasného Slovenska. Nezabúdajme totiž, že v tých časoch k ČSR patrilo aj územie Podkarpatskej Rusi, ktorá začala byť oslobodzovaná omnoho skôr.

Organizátori udelili slovo aj predstaviteľovi veľvyslanectva

Ruskej federácie Aleksejovi Nikolajevičovi Jevlopovi, ktorý okrem prejavu úcty voči vojakom Červenej armády, príslušníkom 1. čs. armádneho zboru v ZSSR a slovenským partizánom uviedol, že „ctíme si smelých vojakov ozbrojených síl všetkých štátov protihitlerovskej koalície, ktorí odvážne bojovali v Európe, ako aj všetkých účastníkov Sloven-

ského národného povstania“!

Záver oficiálnej časti patril umeleckej dramatizácii udalostí, ktoré sa udiali na východnom Slovensku na jeseň 1944. Konkrétne ide o udalosť, spojenú s partizánskou brigádou Čapajev a nemeckým dôstojníkom Reinhardom Gehlenom (na východnom fronte bol šéfom spravodajstva). Z dramatizácie „Vrátim sa živý“ v po-

daní Mladej Matice slovenskej a KVH Čapajev prinášame úryvok, ktorý recitoval Peter Čeleginský: „Veď si pamätajte jedno – koniec Nemecka nie je koncom vojny proti sovietskemu

Rusku! Veď si prelistujte dejiny. Bojovalo sa proti Rusku pred cárom, za cára, za Stalina a bude sa bojovať aj po ňom! Je to jedno, aký režim tam bude vládnuť.“

Vladimír Mikunda

V tohtoročnom Kalinove sa začala rodiť idea. Urobiť z výročia jeho oslobodenia jedno z ústredných protifašistických stretnutí oblastných výborov celého východného Slovenska, klubov mladých priateľov SZPB a to nielen z východu. Skúsme tu vytvoriť niečo podobné, akým bolo ešte nedávno Stretnutie generácií na Kališti. To kalinovské by mohlo dostať názov „Nezabudnutelné spomienky generácií“ a mohlo by sa konať už o rok, na 80. výročie oslobodenia prvej súčasnej slovenskej obce.

Medzilaborčania – ako domáci prišli na cestnom vláčiku s dvomi vozňami. Milan Fufal' s vencom.

Svidničianov sme zachytili pred pamätníkom. Ján Uhrík prvý vľavo.

Bardejovčania – na čele delegácie bol oblastný tajomník SZPB Dušan Jaščur, v prvom rade druhý vľavo.

P. Čeleginský alias R. Gehlen.

Rozhovory s účastníkmi

Poslanec obecného zastupiteľstva Marián Dribňák

Čím sú tohtoročné oslavy iné?

– Narastá nezaujem, trochu to teda upadá.

Obyčajných Pudi?

– Nielen. Hlavne mám na mysli politikov.

Asi je to kvôli vojne na Ukrajine. Treba však podotknúť, že Červená armáda, ktorá oslobodzovala ČSR nebola tvorená len ruskými, ale aj ukrajinskými a mnohými inými vojakmi. Preto netreba miešať dejiny so súčasnosťou!

Našu obec oslobodzoval 4. UF s genmjr. Vedeninom, ktorý bol pôvodom tiež Ukrajinec.

Sú vo vedomí vašich Pudi nejaké posuny pri prehodnocovaní histórie?

– V roku 1988/1989 sme sa v ôsmackom dejepise učili, že Kalinov bol prvou oslobodenou obcou v Československu. V dnešnom dejepise sa to už nespomína.

Na druhej strane, počul som, že na Západe sa učia deti, že 2. sv. vojnu nevyhral Sovietsky zväz, ale Američania.

Jozef Kušnier, Člen výboru ZO SZPB Svidník

Ste za to, aby sa tu stretávali všetky oblastné organizácie východného Slovenska?

– Minimálne z východného Slovenska. Naši východniari by sem mali chodiť takpovediac povinne.

Čo tomu bráni, aby sem chodili?

– Mám dojem, že len ochota. Iný problém v tom nevidím!

Čiže myšlienku, ktorú vyjadruje tento pamätník, tu nikto nespochybnuje?

– Nie, nikto, samozrejme!

Čo sa v Kalinove zmenilo za ostatné roky?

– Už tri-štyri roky tu nepočúť sovietskemu hymnu. Ani dnes tu nezaznie, uvidíte, povedal mi ešte pred oficiálkami. A ďalej si položil rečnícku otázku: – Kto oslobodil obec? Banderovci, či kto?!

Čo? Naši osloboditelia si nezaslúžia svoju sovietskemu hymnu? Veď ich tu padlo 1 200. V takej maličkovej obci.

Nejde mi do hlavy čo sa tu za ostatné časy deje! A obávam sa, že bude ešte horšie.

Milan Fufal, člen SZPB z Medzilaboriec

Viete, kto my tu chýba? Mládež!

– U nás je vôbec málo mládeže! Nielen v obci, ale celkovo v okrese. Všetko je vysťahované za prácou.

To by sa nenašla ani jedna škola, ktorej učitelia by sem prišli so žiakmi?

– Nie! Dnes máme „tu demokraciu“ a učiteľ nemôže nariadiť žiakom aby sem prišli, ak je rodič proti tomu, resp. ak rodičia majú iný program. Školy sem prestali chodiť asi pred šiestimi, siedmymi rokmi. Navyše v okresných Medzilaborciach už ani gymnázium nie je.

Čo vidíte za tým, ak povieme, že časy sa menia?

– Zmeny ovplyvňuje aj starosta. Teraz je v Kalinove taký (Ivan Sivák), ktorý tieto oslavy podporuje a v rámci možností ich propaguje a zveľaduje.

Čo bude ďalej?

– Nuž, pokiaľ my žijeme, tak objektívnu historickú pamäť ako tak udržíme. Ale naše deti a vnúčatá, tie budú považovať časy našich otcov a dedov za rozprávku. Asi ako my, keď počujeme rozhovory o Jánošíkovi, Hurbanovi, Žižkovi...

Niektu z vašich priateľov mi prezradil, že ste čosi venovali Múzeu Dukelských hrdinov.

– Áno, venoval som mu vyznamenania, diplomy, fotografie... svojho otca Ivana Fufala, ktorý ako pešiak prešiel bojovú cestu 1. zboru až z Buzuluku.

Všetko, čo som odovzdal, je zarámované, aby to ostalo vcelku. Žiaľ, doteraz to nikde nie je vystavené, hoci som sa na to pýtal aj kompetentných z B. Bystrice. Reagovali slovami – „áno, áno, bude to...“.

Nuž, tak to máme na tom našom Slovensku!

Čo píšú o (proti)fašizme iní?

(Pokračovanie zo str. 4)

„vrelom“ uvítaní Zelenského v hlavnom meste krajiny javorového lista. Piskot, bučanie, vulgárne výkriky, protivojnové skandovanie a posielanie „posla vojny“ do pekla...

Toto ešte utúlali, hoci fakt horúce zábery na YouTube obleteli svet. No zatajiť a cenzurovať už nemohli škandalóznou pravdu o tom, čo sa rovnako odohralo priamo v parlamente počas návštevy komika vo funkcii prezidenta. Svetové denníky priniesli titulok: „Hanba pre Kanadu!“ A tak sa svet dozvedel, že predseda kanadského parlamentu Anthony Rota na pôde snemovne vzdal hold 98-ročnému pristáhovalcovi z Ukrajiny. Rota vo svojom príhovore označil Hunku za hrdinu a vyzdvihol ho ako veterána druhej svetovej vojny, ktorý bojoval „za ukrajinskú nezávislosť proti Rusom“. Prítomní poslanci a hostia v parlamente na Rotove slová reagovali búrlivým potleskom.

Sláva a nadšenie neoliberalov na čele s kanadským premiérom Trudeauom však zamrzli v momente, keď Centrum priateľov Simona Wiesenthala (FSCW) vo svojej reakcii z nedele 24. 9. 2023 upozornilo, že tento Rotov výrok ignoruje „strašný fakt, že Hunka slúžil v 14. divízii Waffen Grenadier SS – nacistickej vojenskej jednotke, ktorej zločiny proti ľudskosti počas holokaustu sú dobre zdokumentované“. Centrum FSCW označilo celú záležitosť za „šokujúci“ a „neuveriteľne znepokojujúci“ incident.

Noveslovo.eu, 27. 9. 2023, výňatok

■ Pápež Pius XII. mal informácie o zabíjaní Židov

Vo vatikánskych archívoch našli korešpondenciu pápeža Pia XII. a v nej sa ukázalo, že pontifik mal podrobné informácie o vyhladzovaní Židov a Poliakov na území okupovaného Poľska a dostal ich od dôveryhodného nemeckého jezuitu. Informáciu priniesol denník Times of Israel.

Svätá stolica v uplynulých rokoch tvrdila, že nemôže odsúdiť holocaust, pretože nemá možnosť overiť si všetky dostupné diplomatické správy. Je zaujímavé, že list jezuitu (ktorý je označovaný za člena „katolíckeho protihitlerovského odboja“) teraz vykoľajil blahorečenie Pia XII. a vo všeobecnosti vrhá tieň na celý jeho „odkaz“.

AM z 24. 9. 2023, výňatok

■ Prečo len nadávať na socializmus...

V roku 1982 sme splatili Veľkej Británii a USA cca 100 miliónov dolárov ako dlh za britskú „pomoc“ vo vojne a za znárodnenie kapitalistov v roku 1948, iné dlhy sme nemali. ...ďalší rozvoj priemyslu od vojny: najskôr primitívna náhrada ťažkého priemyslu za zbombardované a ukradnuté.

Nase-pravda.net, 23. 8. 2023, výňatok

■ Ursula von der Leyenová z tragédie Hirošimy obvinila... Rusko

Predsedička Európskej komisie Ursula von der Leyenová pri odovzdávaní ocenení Atlantického rádu 21. septembra japonskému premiérovi Fumiovi Kišidovi povedala:

„Mnohí vaši príbuzní zahynuli, keď atómová bomba zrovnala Hirošimu so zemou. Vyrastali ste na príbehoch tých, ktorí prežili, a chceli ste, aby sme si tie isté príbehy vypočuli, aby sme sa pozreli do minulosti a naučili sa niečo o budúcnosti... Rusko opäť hrozí použitím jadrových zbraní. Je to nechutné, nebezpečné a v tieni (v kontexte) Hirošimy neospravedlňiteľné.“

AM, 22. 9. 2023, výňatok

■ V LL'R obvinili Kyjev z vytvorenia „Hitlerjugendu“

Kyjev, obviňovaním Ruska, že na obsadených územiach vstúpuje deťom nenávisť k Ukrajine, sám vytvára formácie, podobné „Hitlerjugendu“, vyhlásil pplk. v zálohe Andrej Maročko.

Takto zareagoval na vystúpenie prezidenta V. Zelenského počas 78. VZ OSN, ktorý v ňom obvinil Rusko z údajnej „deportácie“ detí z Donbasu a vyhlásil, že Rusko učí „unesené“ deti nenávisť voči Ukrajine.

„Spomeňme si však na pionierske tábory Azovcov, na tie zábery z Kreščatiku (hlavná ulica Kyjeva), ako deti učili zabíjať Rusov, organizujúc im zábavné flashmoby,“ povedal Maročko a pripomenul aj existenciu „pochybných hračiek“ v obchodoch Ukrajiny, ktorých samotné názvy volali po zabíjaní Rusov.

„V skutočnosti Ukrajina unášala deti a v skutočnosti práve Ukrajina učí deti k nenávisti Rusov, cestou organizácie pre nich „Hitlerjugend“.

Podľa ria.ru z 20. 9. 2023

(Pokračovanie na str. 7)

79. VÝROČIE DŇA HRDINOV KARPATSKO-DUKLIANSKEJ OPERÁCIE

Vítazi volieb vrátia protifašistické oslavy do normálnosti

(Dokončenie zo str. 1)

Svidníku vypočujú logické argumenty predsedu tunajšej oblasťnej organizácie SZPB Jána Holodňáka.

Nevypočuli! Ba úplne ho odignorovali! A s ním aj zástupkyňu mesta, ktorá v mene primátorky Svidníka žiadala, aby aspoň oslavy pri soche armádneho generála Ludvíka Svobodu boli ako v minulosti, s príhovormi a hymnami.

Ani tie neboli a to sa už dotklo aj našich spoluobčanov. Všetci totiž považujú za veľmi trápne zdôvodnenie odmietnutia, odvolávajúce sa na medzinárodnú politickú situáciu. Preto sa tak pri soche L. Svobodu, ako aj pri Pamätníku sovietskej armády konala len tichá spomienka.

Na Dukle sa predseda parlamentu Boris Kollár nechal počuť, že „spomienky by nás mali zblížovať“. Myslel aj takúto? Čo by na ňu asi povedal člen SZPB, posledný účastník duklianskych bojov, frontový čatár Štefan Šteflovíč, ktorý nás vo veku 102 rokov opustil 9. júla 2023? Čo sa asi dialo v hlavách štyroch prítomných priamych osloboditeľov z iných bojísk?

Josef Žižák

Vďaka osloboditeľom prejavujú členovia SZPB.

Naši vojnoví veteráni. Zľava: Vladimír Strmeň, Karol Kuna, plk. František Orlovský a Branislav Tvarožek.

K členom SZPB sa vo Svidníku prihovára Ján Holodňák.

Stuhu na venci upravuje predseda SZPB Viliam Longauer. Iba tu dostal SZPB možnosť prehovoriť. Využil to podpredseda ÚR SZPB plk. Juraj Drotár (vpravo v uniforme).

Detva je stále oporným stĺpom protifašistického odboja

V tomto roku sa na 79. výročie partizánskej prehladky v Detve zišlo najmenej o polovicu viac ľudí, ako v ostatných rokoch, zhodol sa domáci predseda ZO SZPB Július Feješ s tajomníkom oblasťného výboru SZPB zo Zvolena Jánom Kašicom. Pre objektivnosť však treba dodať, že neprišli sem ani Francúzi, ani Česi, ani nikto z predstaviteľov bývalých sovietskych národov.

Návštevníkov (aj práve sa konajúcich Dní mesta Detva) privítal primátor Branislav Baran. Avšak hlavné slovo pri spomienke na slávnú partizánsku prehladku patrilo predsedovi SZPB Viľiamovi Longauerovi. Ten pripomenul, že to bola vojenská prehladka 1. čs. partizánskej brigády M. R. Štefánika, ktorej velil Pjotr A. Veličko, že sa jej zúčastnili najvyšší velitelia povstaleckej 1. čs. armády na Slovensku, ktorí videli slávnost-

ný pochod slovenských, sovietskych a francúzskych jednotiek a že samotná prehladka vyvolala záujem tak v Detve, ako aj v jej okolí. „Práve preto Detvania dodnes považujú túto hrdú udalosť za svoj sviatok,“ zdôraznil predseda SZPB.

Vzhľadom na nenápadné, ale v podstate otvorené úsilie práve odchádzajúcej vlády SR, aby najcharakteristickejšie stránky národného protifašistického odboja Slovákov upadali do zabudnutia, súčasné vedenie SZPB pracuje na posilnení nosných morálnych stĺpov našich odbojových protifašistických dejín. Výročia partizánskej prehladky v Detve budú vždy jedným z nich.

Aby sa to stalo, SZPB musí vyvinúť celozväzové úsilie na propagáciu a vysvetľovanie zmyslu tejto jedinej prehladky v priebehu SNP. Ved' ide o akt, ktorý má nie krajový, ale celoslovenský význam.

-r-

Aj snímka kladenia vencov pri pomníku padlých dokazuje, že tohtoročná účasť bola vskutku úctyhodná.

Každá detvianska prehladka sa začína pri pamätnej tabuli, ktorá je umiestnená na kameni, kde sa partizánska prehladka začala. K nej boli položené vence a kvety všetkých delegácií. Na snímke pri-náša kyticu tajomník Oblasťného výboru SZPB zo Zvolena Ján Kašica, za ním (zľava) idú tajomník SZPB Zdenko Marton, predseda SZPB V. Longauer a zakrytý oblasťný predseda SZPB zo Žiaru nad Hronom Jaroslav Bulko, ktorý je aj podpredsedom ÚR SZPB.

Prítomní boli so svojimi členmi aj tajomník OblV SZPB z Brezna Ján Šulej a člen Predsedníctva OblV SZPB z B. Bystrice Štefan Horváth.

Pri pamätnej tabuli si na partizánsku prehladku s úctou spomínajú J. Feješ a mimoriadne aktívna členka SZPB z Cinobane M. Švikruhová, ktorej predseda V. Longauer pripol zlatú medailu M. R. Štefánika pri príležitosti jej okrúhleho jubilea. Významovalo ju Predsedníctvo ÚR SZPB.

Čo píšú o (proti)fašizme iní?

(Dokončenie zo str. 6)

■ V maďarskom Nagybjome slávnostne otvorili obnovený sovietsky pamätný komplex

V čase, keď sa na Ukrajine a v mnohých krajinách EÚ ničia a znesväcujú pamätníky sovietskych vojakov, ktorí zahynuli počas druhej svetovej vojny, v Maďarsku sa každoročne obnovujú vojnové pamätníky.

Tento rok sa v meste Nagybjom (obvod Kadarkút, Šomod'ská župa), ktoré sa nachádza 200 km juhozápadne od Budapešti, uskutočnilo slávnostné otvorenie obnoveného Sovietskeho vojnového pamätníka.

Pamätný komplex je areál, kde sa nachádzajú masové hroby a centrálny obelisk s vysokým reliéfom sovietskeho vojaka a pozlátenou hviezdou. Po jeho stranách sú namontované dve 76-milimetrové delá. Na tomto mieste je pochovaných 1396 sovietskych vojakov a dôstojníkov, ktorí zahynuli v rokoch 1944–1945 v bitkách s nacistami. *Slovenskajskra.sk zo 14. 9. 2023, výňatok*

■ Poľské orgány „zametajú pod koberec“ spomienku na Volynský masaker

Najmä v období od roku 2014 „strčili pod koberec“ spomienku na Volynský masaker a zločiny, ktoré boli vtedy spáchané, uviedol riaditeľ Nadácie pre pomoc aktuálnemu historickému výskumu „Historická pamäť“ Alexander Djukov.

Povedal to počas diskusie za okrúhlym stolom v multimediálnom tlačovom centre Sputnik Bielorusko na tému „Historická bezútešnosť poľskej šľachty. K 80. výročiu volynského masakru“. Odborník poznamenal, že Volynský masaker je pre Poľakov mimoriadne bolestnou záležitosťou, keďže v krajine žije veľký počet potomkov tých, ktorí sa stali obeťami zločinov ukrajinských nacionalistov. „Ide o pomerne politicky mobilizovanú skupinu, ktorá bráni pamiatku zločinov ukrajinských nacionalistov, pamiatku poľských obetí. Vidíme, ako poľské orgány, najmä v období od roku 2014, podrobili spomienku na Volynský masaker, na zločiny, ktoré boli vtedy spáchané, tomu, aby bola zatlačená pod koberec,“ povedal Djukov.

Spresnil, že na volynskom masakri sa podieľali nielen ukrajinské národné formácie, ale aj ukrajinská divízia SS „Halič“, ktorá vo februári 1944 spáchala masovú vraždu obyvateľov poľskej obce Guta Penyatska. Zahynulo viac ako 800 ľudí.

Táto divízia úzko spolupracovala s bojovníkmi UPA a túto skutočnosť dokonca vyšetřovala poľská strana. „Začiatkom rokov 1990–2000 prebiehalo vyšetřovanie Okresnej komisie pre vyšetřovanie zločinov proti poľskému národu v Krakove. Komisia zistila účasť UPA aj divízie SS „Halič“ na tejto masovej vražde. Materiály o tomto vyšetřovaní boli zverejnené aj na webovej stránke Inštitútu národnej pamäti,“ dodal riaditeľ nadácie. Djukov vraj prekvapilo, že postupom času boli tieto informácie vymazané. „Toto je podľa mňa najviditeľnejšie stelesnenie prístupu k pamiatke obetí volynského masakru a zločinov ukrajinských nacionalistov, ktorý prejavujú poľské orgány,“ povedal. *AM, 16. 9. 2023, výňatok*

■ Smrť Josifa V. Stalina...

„Nie som Gruzínek, som Rus gruzínskeho pôvodu!“ Syn obuvníka a ženy v domácnosti, bitkár, ktorý nedokončil školu. Napriek tomu to bol muž, ktorý:

- Rusko dovedol k víťazstvu vo Veľkej vlasteneckej vojne.
- Prevzal krajinu s pluhom a zanechal ju s atómovou bombou.
- Urobil zo ZSSR svetovú superveľmoc. “ *AM, 11. 9. 2023, výňatok*

■ Nemecko posielalo Billovi Gatesovi miliardy eur na vyhudenie „nežiaducich občanov“

(Sean Adl-Tabatabai, The People's Voice) Nemecká vláda bola prichytená, ako nalieva miliardy dolárov z peňazí daňových poplatníkov Billovi Gatesovi, aby jej pomohol vypudniť krajinu od „nežiaducich občanov“.

Podľa oficiálneho parlamentného vyšetřovania poslala nemecká vláda 3,8 miliardy eur nadácii Billa Gatesa na financovanie „kontroly populácie“ a ďalších protiludských schém Svetového ekonomického fóra (WEF) v Nemecku.

Dokumenty ukazujú, že nemeckí daňoví poplatníci nevedomky odovzdali miliardy eur na platenie agendy depopulácie, ktorú presadzujú globalistické organizácie WEF, OSN a ďalším.

Spolok-archa-info, 23. 8. 2023, výňatok

9. september – Deň obetí holokaustu a rasového násillia

Členovia ObV SZPB Galanta, ZO SZPB Sereď a Šoporňa sme si 8. septembra 2023 uctili pamiatku obetí holokaustu v Sereďi.

Celoslovenské podujatie – NEZABUDNUTÍ SUSEDIA, do ktorého sa zapojilo 130 miest a obcí z celého Slovenska, sa konalo pri príležitosti Pamätného dňa obetí holokaustu a rasového násillia. Organizátormi boli TTSK, Galantské osvetové stredisko a mesto Sereď. Smútočná slávnosť sa konala v mestskom parku pri Pamätníku holokaustu.

Na podujatí sa zúčastnili zástupcovia TTSK, OÚ v Galante, zástupcovia mesta Sereď, delegácia Židovskej náboženskej obce v Galante, zástupcovia Obľastnej organizácie SZPB v Galante, Zväzu vojakov SR v Sereďi, predstavitelia kultúrno-spoločenských organizácií a žiaci miestnych škôl.

Pietna spomienka sa začala minútou ticha a rozozvučením kostolných zvonov.

V rámci podujatia sa k prítomným prihovarili podpredseda TTSK Rastislav Mráz a primátor Sereď Ondrej Kurbel. Vyslovili dve pamätné myš-

lienky: „Holokaust nie je iba židovská tragédia, je to tragédia nás všetkých.“ „Nikdy nezabudneme a nedovoľme prekričať históriu, žíme v nádeji, že ľudstvo už nikdy nedovoľí, aby sa tieto hrôzy zopakovali.“

Prítomných pozdravila izraelská výtvarná umelkyňa Esther Shilo, ktorej obidvaja rodičia pochádzajú zo Slovenska a prežili holokaust. Z audionahrávky prehovoril Róbert Bezák, emeritný arcibiskup katolíckej cirkvi.

Po prihovoroch nasledoval akt zapálenia siedmich sviečok. Šesť z nich symbolizuje šesť miliónov obetí a siedma nádej pre budúci život v mieri.

Pred každým zapálením sviečky bolo prečítaných desať mien zo zoznamu obetí holokaustu. Následne boli k pamätníku položené vence a v závere odznela modlitba Kadiš v hebrejskom jazyku, ktorej slová sprevádzajú ľudí svojou večne trvajúcou útechou aj v najťažších časoch plných utrpenia a smútku.

Pamätný deň obetí holokaustu a rasového násillia sme si 7. 9. 2023 pripomenuli za účasti prezidentky SR Zuzany Čaputovej aj v Múzeu holokaustu v Sereďi.

Alžbeta Pongrácová

Cesta za poznaním

13. septembra ZO SZPB Strážske uskutočnila zájazd, na ktorom sme si položením vencov k pamätníkom obeť druhej svetovej vojny a všetkým, ktorí bojovali za našu slobodu uctili ich pamiatku.

Navštívili sme obec Kalinová, kde nás privítal starosta obce Ivan Sivák, ktorý nás oboznámil s udalosťami oslobodenia. V obci majú súsošie z bieleho mramoru, ktoré zobrazu-

je sovietskeho vojaka s dieťaťom. V obci Tokajik nás privítala Magda Šatníkova, navštívili sme pamätník, múzeum a miesto, kde bolo nacistami zastrelených 32 mužov.

Anna Zabloudivá

Každé pamätné miesto je nám drahé.

25. ročník „Pochodu vďaky“

8. septembra 2023 žiaci stredných a základných škôl „Pochodom vďaky“ na horu Marmon, kde bolo zostrelené nemeckými jednotkami sovietske lietadlo IL-4, zavŕšili spomienkové akcie k 79. výročiu SNP v oblasti Stará Ľubovňa.

Pochodu sa zúčastnilo 9 ZŠ a Gymnázium T. Vansovej v počte okolo 350 žiakov a 20 učiteľov.

Po štátnej hymne a pietnom akte polozenia kvetov a vencov príslušníkmi mladej generácie a členov predsedníctva ObV SZPB, sa z prednášky predsedu HDKo Ladislava Šlachovského všetci dozvedeli o hrdinskom čine obyvateľov Starej Ľubovne a Kežmarku pri záchrane letca Eugeniya Ivanoviča Archipova.

Pri ohnisku sa rozvinula beseda s členmi ObV SZPB o SNP, počas ktorej mladí ľudia prejavili záujem o regionálne dejiny z tohto obdobia. Na záver vedúci jednotlivých škôl obdržali knihy, ktoré vydal ObV SZPB pod názvom „Stari mladým“.

Václav Homišan, predseda ObV SZPB Stará Ľubovňa

79. výročie SNP Spišskej Belej

Toho roku si členovia ZO SZPB zo Spišskej Belej pripomenuli Výročie SNP v lokalite Partizánska lúka na Podbanskom. Strelili sme tam delegáciu viacerých lipovských a podtatranských samospráv, členov SZPB a iných hostí.

Takéto miesta by mali byť pre nás všetkých symbolom toho, aby si ľudia už nikdy neriešili problémy so zbraňou v ruke – človek proti človeku. Žiaľ, aj v dnešnej dobe sa ukazuje, že ľudia sa na chybách predkov nechcú poučiť.

Slovenský národ v roku 1944 bol presvedčený o správnosti svojho ko-

nanania a postavil na odpor útočiacej nemeckej armáde. SNP zmobilizovalo desaťtisíce ľudí, ktorí vzdorovali často obrovskej presile nepriateľa.

Práve týmto ľudom sme zaviazaní nespreneveriť sa hodnotám, za ktoré bojovali a zomierali. Na tento sviatok by sme mali byť hrdí. Fašizmu sme sa postavili ako jeden z najmenších národov a mali sme druhé najväčšie povstanie v Európe.

Symbolickú bodku za sobotňajší program v rámci osláv SNP dalo zapálenie vatry.

Čeť pamiatke obeť SNP.

Jana Neupauerová

Spomienka na Karola Adlera

Spomienkové stretnutie na pietnom mieste pri pamätníku SNP na Námestí Tri ruže pri príležitosti 79. výročia vypuknutia SNP sme uskutočnili 28. 8. 2023.

Dôstojne, za účasti asi 60 občanov mesta, sme po slovenskej hymne položili kyticu kvetov a vyslovili slová vďaky hrdinom, ktorí položili v bojoch svoje mladé životy, aby sme my žili v mieri. Z bojov 2. sv. vojny sa domov nevrátili 13 občanov nášho mesta. Pri pamätníku držali čestnú stráž traja bratia baníci vo svojich rovnošatách a speváčky Dobsínky zaspievali dve pesničky. Pripomenuli sme si aj nášho hrdinu, partizána

Karola Adlera, ktorému bola v roku 1954 na budove pošty odhalená pamätná tabuľa. Bol veliteľom internacionálnej partizánskej brigády Šándor Petöfi. Pochádzal z Levoče, kde začal svoju odbojovú činnosť. Jeho brigáda sa v októbri 1944 presunula do Slovenského rudohoria. V bojoch operovali nielen v rožňavskej oblasti, ale aj južnejšie až do Miškovca.

Keď začiatkom decembra 1944 Nemci obsadili vrch Kohút, museli sa partizáni prebojovať z obkľúčenia a spojili sa so sovietskou armádou. Adlerova skupina sa prebila do oblasti Vyšnej Slanej a tam sa 10. decembra 1944 jemu a jeho

Baťovci položili život za národ

V Partizánskom sa konali dôstojné oslavy 79. výročia SNP. Naši členovia položili s predstaviteľmi mesta vence k pamätníkom, pomníkom popri vy partizánov, známym a neznámym hrdinom v meste a mestských častiach. Na pamätnej tabuli pomníka pri bývalých baťovských závodoch je vyrytých 77 mien padlých hrdinov SNP z fabriky.

Členovia našej základnej organizácie SZPB sa ešte predtým zúčastnili na spomienkových podujatiach so záujmom a cieľom prejať úctu priamym účastníkom

P. Švelka odovzdáva primátorovi J. Božikovi Kríž čti Jozefa Gabčika. Odovzdávanie sleduje Ján Žiak.

2. svetovej vojny a hrdinom SNP na viacerých miestach Slovenska: V Kopčanoch sme si prezreli vojenskú obrannú líniu; v Kališti sme sa zúčastnili Stretnutia generácií; Absolvovali sme 35. ročník pochodu Náučným partizánskym chodníkom Skýcov – Zlatno a zúčastnili sme sa osláv 79. výročia SNP na Jankovom vršku.

Spomienkových osláv v Partizánskom sa aj v tomto roku zúčastnila priama účastníčka SNP 96-ročná Agneša Minárová, ktorá pochádza z vypáleného Skýcova.

K pomníku na námestí spolu s nami položili vence za zvuku vojenskej dychovky aj hostia z partnerského Zlína, vojenski veteráni, členovia MS, absolventi Baťovej školy práce, JDS z Partizánskeho, Žabokriek, Bošian a z iných obcí okresu.

Význam SNP zhodne docenili predseda ObV SZPB z Prievidze Ján Žiak a primátor mesta Partizánske a predseda ZMOS Jozef Božik.

V programe 79. výročia SNP bolo aj podpísanie dohody o vzájomnej spolupráci medzi mestom Partizánske (J. Božikom) a Klubom vojenských výsadkárov SR (P. Švelkom). Realizovaná bude prostredníctvom podujatí, ktoré majú ochraňovať históriu, protifašistický hrdinský odboj v partizánskom hnutí, odkaz SNP, pamiatku za národné obrodzenie spojené s bojom za oslobodenie v 2. sv. vojne spod fašistického jarma.

Prezident klubu Pavol Švelka odovzdal mestu Partizánske „Križ čti Jozefa Gabčika“ za dlhodobú pomoc a podporu KVV SR.

Jozef Mravík, predseda ZO SZPB, foto S. Bajer

Tradične - netradičné spojenie

Pred 79 rokmi sa obec Šumiac, jej časť Červená Skala a nedaľeký Telgárt (Švermovo), stala dejiskom tuhých obranných bojov. Odhodlanosť veliteľa 2. taktickej skupiny „železného kapitána“ Jána Staneka a húževnatá organizovanosť ho-rehronských mužov zabránila, aby sa nemeckí nacisti prebojovali až k Breznu.

Fakticky od prvých dní SNP až do 21. októbra 1944, kedy boli postvalci pod enormným náporom a vzhľadom na nedostatok vybavenia napokon vytlačení, bola Červená Skala významným oporným a logistickým bodom, vďaka železničnej stanici, poštovému úradu, pile, skladom, korniarňam, zdravotnému stredisku, škole, ubytovni a iným budovám.

Preto sme sa rozhodli tradičný pietny akt, pri pomníku na námestí obce Šumiac, obohatiť tým, že sme domácich i cezpoľných (mezi inými predstaviteľov obce, základnej školy a členov predsedníctva ObV SZPB Brezno – ta-

jomníka J. Šuleja a J. Lakandu) pozvali do Červenej Skaly, do budovy bývalej pošty, na prednej stene ktorej visia dve pamätné tabule. Jedna je venovaná pamiatke sídla štábu 2. taktickej skupiny, druhá spisovateľke Kláre Jarunkovej, ktorá sa tu narodila.

Dnes je v tejto budove, vďaka snahe Spolku na obnovu dediny, zriadená expozícia venujúca sa dejinám Československej a Slovenskej pošty, pamätná izba Kláry Jarunkovej a miestnosť pre výchovno-vzdelávacie podujatia, ktorá poslúžila aj ZO SZPB Šumiac na to, aby sme niekoľkým

desiatkam návštevníkov mohli premietnuť dokumentárny film o SNP, prezentovať dobovú vojenskú výzbroj a výstroj povstaleckých vojakov, ako aj občerstviť sa. V neposlednom rade sme ako ZO SZPB získali prísľub spolupráce pri zriadení pamätného miesta SNP v obci!

Týmto chceme poukázať aj na to, že odkaz SNP žije a je živý. Stále tiež existuje vôľa a motivácia ľudí spoločne meniť veci k lepšiemu. Veríme preto, že si cestu do Červenej Skaly a na Šumiac nájdete aj vy, srdečne vás privítame.

Maroš Čupka, predseda ZO SZPB Šumiac

Jankov vršok v roku 2023 opäť s pochodom Nesmrteľného pluku

26. augusta 2023 sa konali krajské oslavy 79. výročia SNP na Jankovom vršku za účasti podpredsedu parlamentu Juraja Blanára, predsedu TSK Jaroslava Bašku, predsedu ZMOS Jozefa Božika.

Oslavy sa zúčastnili aj rektor trenčianskej univerzity Alexandra Dubčeka Jozef Habánik a predstaviteľia OS SR pod vedením brigádneho generála Jozefa Ševčíka, predstavitelia samospráv, členovia ZO SZPB z obľastných organizácií v Trenčíne a Nového Mesta nad Váhom. Samozrejme, zúčastnili sa jej aj občania miest a obcí zo širokého okolia.

Úcta hrdinskému výsadku

9. ročníka Antifašistického pochodu na Zobor – Pyramídu, ktorú sa už pomaly stal tradíciou, zúčastnili sa aj členovia ZO SZPB Nitra-kraj.

Ani veľmi nepriaznivé podmienky (neustávajúci dážď, silný vietor) nás neodradili od účasti na tomto krásnom podujatí. Pešo sme vyšliapali na vrchol a pri pamätnej tabuli, venovanej sovietskym hrdinským výsadkárom, sme sa im poklonili a položili vence.

Podujatie, ktoré organizujú antifašisti predovšetkým z radov mladých ľavičiarov, a spoluorganizátorom ktorého je aj SZPB a KVV, je spojené so spomienkou na 15-členný sovietsky partizánsky oddiel, ktorý bol v priestore Zobora vysadený koncom septembra 1944 na pomoc SNP.

Slavomír Fijalka

Pietna spomienka v Spišskej Belej

Pamätná tabuľa na budove mestského úradu a pomník obeť 2. svetovej vojny v podobe sochy partizána v parku boli dejiskom pietnej spomienky na hrdinov SNP.

Deň pred Výročím SNP vzdali úctu skalní členovia SZPB a zamestnanci MÚ Spišská Belá poklonením sa a položením vencov k týmto pamätníkom. Naozaj máme komu ďakovať. V tých časoch padlo veľa ľudí aj zo Spiš-

skej Belej, pomáhajúcich v národnoslobodzovacom boji.

Za členov SZPB prehovoril Miroslav Orosz. Zazneli aj slová primátora Spišskej Belej Petra Ziburru. Zúčastneným členom SZPB sa poďakoval za ich dlhoročný odanosť pamiatke týchto udalostí z obdobia 2. svetovej vojny a nezapadol na padlých vojakov i rodákov nášho mesta. Práve im patrí naša veľká vďaka za drahú zasiahnutú slobodu.

Jana Neupauerová

Tradične sa tu konal pochod „nesmrteľného pluku“ ako hold nežijúcim príslušníkom protifašistického odboja od ich rodinných príslušníkov.

J. Blanár v prihovore označil SNP za fundament slovenskej štátnosti, J. Baška poukázal na zomknutosť povstalcov a národa a J. Božik pripomenul historické fakty o SNP v súvislostiach. Emotívne bolo poetické vystúpenie Idy Rapaičovej.

Za ÚR SZPB a ObV SZPB v Trenčíne prítomných oslovil jeho predseda Miroslav Malay, ktorý tiež poukázal na historické fakty s dôrazom na ich dosah na súčasnosť. Zároveň pripomenul významnú bojovú činnosť partizánskej brigády Jana Žižku.

Oslavy pokračovali až do večerných hodín kultúrnymi vystúpeniami a zapálením vatry.

ObV SZPB Trenčín

Naši Svobodovci opäť usporiadali „Slovanskú kvapku krvi“

V obci Čierny potok na juhozápade Gemera v auguste už tradične usporiadávajú darcovstvo krvi pod názvom „Slovanská kvapka krvi“. Tento rok to bolo už po 18-ty krát.

Darovať krv sem chodia nadšenci z takmer celého Slovenska. Napríklad generál Peter Vojtek ju v tomto roku daroval 10-ty krát. Prišli aj motorkári klubu „DESPATCH RIDERS LE MC SLOVAK REPUBLIK“ s predsedom klubu Tomášom Lévyom.

Tradične chodí darovať krv aj skupina železničiarov, ktorých privádza zástupca prednostu železničnej stanice v Jesenskom Miroslav Hukel a mnohí ďalší.

Niektorí darcovia zašlú na adresu organizátorov potvrdenku, že darovali „slovanskú kvapku“ v mieste bydliska, resp. pôsobiska.

Po odbere sa všetci darcovia zhromaždia pri pamätníku obe-

ti maďarských fašistov, ktorých odvliekli do koncentračného tábora Flossenburg. V tom-

to roku sa pietneho aktu zúčastnil aj Aleksej Nikolajevič Jevlov z veľvyslanectva RF v SR. Krátku modlitbu za obeť mal kňaz Marián Bodolló, ktorý patrí tiež medzi tunajších darcov krvi.

Jozef Pupala, predseda ZO SZPB armádneho generála I. Svobodu v Čiernom Potoku

Stretli sa so zberateľom pamiatok na SNP

Členovia ZO SZPB v Liptovskej Osade navštívili malé minimúzeum v našej obci, ktoré sa nachádza v rodinnom dome Miroslava Veselovského, horlivého zberateľa dobových historických pamiatok z čias SNP.

M. Veselovský nám porozprával o svojom zberateľstve, ktorému sa venuje už vyše 20 rokov.

História 2. svetovej vojny ho zaujímala od mala. Jeho starý otec mu často rozprával rôzne príhody, ktoré ho vtedy možno ani tak nezaujímali, no postupne v nich začal vidieť rôzne tajuplnosti.

M. Veselovský je autorom knižnej publikácie „Aby sa nezabudlo“, ktorá bola vydaná pri príležitosti 70. výročia SNP v spolupráci s obecným úradom

a týka sa udalostí súvisiacich so SNP v našej, ale aj v okolitých obciach, ako Liptovská Lúžna a Liptovské Revúce. **Jana Sítková**

M. Veselovský nedávno oslávil 60-tku. Jeho mini múzeum navštívili aj žiaci našej ZŠ v Liptovskej Osade, aj naši členovia SZPB a boli ním milo prekvapení.

Výročie SNP s aranžovanými kvetmi

Pietny akt pri príležitosti 79. výročia SNP sa uskutočnil 28. augusta 2023 na Námestí A. Dubčeka pri pamätníku J. Begéniho v Strážskom.

ZO ÚŽS a MO MS Strážske uskutočnili súťaž v aranžovaní kvetov, kde vystúpil krúžok Zrkadlenie, ktorý sa predstavil pásmom venovaným SNP pod vedením G. Grmolcovej. Program obohatila aj spevácka skupina Rozmarín z klubu dôchodcov.

S prejavom vystúpil primátor mesta Patrik Magdoško a predsedníčka ZO SZPB A. Zabloudilová. Na úvod predniesla G. Grmolcová báseň a zazneli piesne pod vedením Petra Schudicha. Pozvanie prijal predseda Oblastného výboru SZPB Michalovce M. Prega, ktorý odovzdal ďakovný list Slavomírovi Magurovi.

Zúčastnili sme sa na partizánskej vatre v Porube pod Vihorlatom a Remetských Hámroch, kde sme tiež položili vence k pamätníkom.

– AZ –

Prehliadka so stisnutou dušou

Pochmúrne počasie sprevádzalo 19. 9. 2023 našu návštevu koncentračného tábora Auschwitz-Birkenau, ktorú absolvovali členovia ZO SZPB gen. Viesta Revúca s jej predsedom Jánom Kochanom a študentami gymnázia MK v Revúcej.

Podrobné svedectvá nám za múrmi tábora detailne priblížila delegátka. Na vlastné oči sme videli autentické prostredie, ktoré v nás ešte dlho zanechá smútok, strach a dojmy z genocídy. Smrť v ňom našlo vyše milión ľudí. Na znak úcty k obetiam holokaustu sme k múru smrti položili spomienkový veniec a poklonili sa.

Naša prehliadka pokračovala do neďalekej dedinky Brezinka, kde bol vyhladzovací tábor. Videli sme miesta, kde boli taktiež páchané hrôzy, ktoré len ťažko opíšu slová „svet neľudského teroru“.

Po tejto návšteve sme sa ešte viac utvrdili v názore, že mier je to najdôležitejšie, a to obzvlášť v dnešnej dobe, keď sa právom obávame a nechceme, aby sa niečo také zopakovalo.

Exkurziu sme absolvovali vďaka banskobystrickému VÚC a primátorovi Revúcej Júliusovi Buchtovi a slovenským magnezitárom z Jelšavy.

Hilda Puterová

Žilina si uctila obeť holokaustu a rasového násillia

V Žiline si každý rok pri pamätníku „Cesta bez návratu“, pripomíname Deň obetí holokaustu a rasového násillia. Zhromaždíme sa pri pamätníku, ktorý je na mieste (bývalých Štefánikových kasárni), kde bol najväčší zberný tábor pre deportáciu židovských občanov do nacistických koncentračných táborov z celého Slovenska.

Na vybudovaní pamätníka „Cesta bez návratu“ sa spolupodieľal žilinský rodák Arieh Klein, čestný občan Žiliny, ktorý prežil holokaust (mal iba 15 rokov, keď začali prvé transporty Židov zo Slovenska, prežil prepad na Kališti a zachránil sa pomocou dobrých ľudí). Zomrel v roku 2015 vo veku nedožitých 88 rokov v Jeruzaleme.

Na spomienkovom stretnutí vzdali úctu aj jeho deti Tal, Dani, Roni a Michal so svojimi rodinami z Izraela.

V knihe „Židia v Žiline“ je uvedené, že v Ži-

line a okolí žilo v roku 1942 okolo 3 800 židovských spoluobčanov, holokaust neprežilo 2 600 občanov. Každý rok na pietnom akte čítame 25 mien v abecednom poradí z tohto zoznamu.

„Keby sme sa nestretli s tmou, nevážili by sme si svetlo, niekedy stačí byť aspoň malým svetielkom a mať odvahu.“ Pod týmto mottom boli uvádzané aj mená záchrancov, šľachetných ľudí, ktorí dostali štátne vyznamenanie Izraela za záchranu Židov počas 2. svetovej vojny s názvom „Spravodliví medzi národmi“. Na Slovensku ich bolo vyše 600.

Spomienkové stretnutie a pietny akt sa uskutočnil za prítomnosti primátora mesta Žilina Petra Fiabane, predstaviteľov Židovskej obce v Žiline, predstaviteľov štátnej správy, delegácií občianskych združení, občanov, žiakov a študentov žilinských škôl. Vojenské počty vzdali vojaci žilinskej posádky.

Juraj Drotár, foto: Jozef Feller

Predseda SZPB: „Napriek nepriazni sme zvládli aj Výročie SNP a aj Deň hrdinov KDO!“

Aj keď októbrová Ústredná rada SZPB mala na programe len osem bodov, jej rokovanie patrilo medzi najdlhšie.

Človek by až neveril, koľko času si vyžiadalo pripomenovanie a dopĺňanie aktualizovaného Organizačného a Rokovacieho poriadku SZPB. Najpodstatnejší je však výsledok a ten naznačuje, že oba dokumenty boli zdokonalené, všeobecne odsúhlasené a teda aj schválené.

časе predseda SZPB zvolá jej prvé rokovanie, kde si členovia komisie zvolia svojho predsedu.

Po XVIII. zjazde SZPB predseda zvolal toto prvé rokovanie už dvakrát, no odvolaní sa naň vôbec nedostavili.

O vzťahoch voči SZPB

Rokovanie nemohlo opomenúť otázku vzťahu štátnych a niektorých samosprávnych orgánov voči SZPB, ako aj vzťahu niektorých z 23 zmluvných partnerov. Diskusia však zrealizovala náhľad, že to, čo sa SZPB nepáči, veľakrát nespôsobujú inštitúcie, ale ľudia, ktorí sú v istom období na ich čele. Najvypuklejším dôkazom toho je ministerstvo obrany, kde nám jeho pracovníci vždy vychádzali v ústrety na všetkých úrovniach, no všetko za ostatné roky svojou povahou zanešváril bývalý minister Jaroslav Naď, ktorý svoje nadávky a hnusné až neľudské pomenovania bez rozmyslu rozdával napravo i naľavo.

Preto bolo prijaté všeobecne odsúhlasené rozhodnutie nanovo vstúpiť do rokovania o budúcej spolupráci so všetkými partnermi, na ktorých SZPB záleží. Napríklad MO SR, Múzeum SNP...

Napriek tomuto záveru nie je možné nespomenúť, ako sa členov SZPB dotkol priam až urážlivý vzťah voči nám zo strany organizátorov celoštátnych pietnych aktov pri Výročí SNP a Dňa hrdinov Karpatsko-

duklianskej operácie. Napríklad oblasťný predseda SZPB z Trebišova Ladislav Lippai hovoril, že „na Dukle sme mali z celého Slovenska okolo 400 členov SZPB, čiže vyše 70 % prítomných boli naši, no pre organizátorov osláv sme boli ako vzduch. Ani náznakom sme neboli spomenutí, aj keď boli s nami mnohí potomkovia priamych účastníkov bojov o Duklu“.

Oblasťný predseda z Trenčína Miroslav Malay na to reagoval ešte tvrdšie – „my sme ministerstvu obrany na obtiaž, nie sme mu partnerom“.

Oblasťný predseda z Prešova Miroslav Nakata tiež poukázal na neprístopnosť, že nikto z našej ústrednej rady nemohol na Dukle vystúpiť s prejavom.

Podpredseda ÚR SZPB Juraj Drotár vyjadril počudovanie, či už organizátorom a moderátorovi Dukly bolo až také nepredstaviteľné povedať prítomným členom SZPB jednu obyčajnú vetu: „Ja vás tu vítam!“

Najtvrdší názor zaznel v podobe: „Ak nás MO SR nebude akceptovať, tak si tieto oslavy budeme organizovať sami!“

Zazneli aj opačné názory. Napríklad oblasťný predseda z Brezna Jaroslav Demian hovoril o svojej pozitívnej skúsenosti. „Je to o komunikácii!“ A dodal podrobnosti z vydareného podujatia na Krpáčove, pri ktorom im pomohli aj príslušníci armády.

S kladným názorom vystúpil aj vojnový veterán, predseda HOSk partizánov v SNP a za-

hraničí Karol Kuna, keď otvorene povedal: „MO SR nie je proti SZPB!“ A poukázal na príčinu, na negatívne články proti SZPB, ktoré sa objavili v tlači. „Ako si sa mohol na to prepožičať,“ vyčítavo sa pozrel na bývalého zástupcu šéfredaktora Bojovníka a člena ÚR SZPB Martina Krna a dodal, že „žalúdok sa obracia z toho, čo sa proti SZPB popísalo“. Na záver podtrhol, že „SZPB má v MO SR zázemie“!

Veľmi rozumnú a pozitívne naladenú bodku za celou diskusiou urobil predseda Viliam Longauer, keď sa poďakoval všetkým oblasťným výborom za to, že „napriek nepriazni sme zvládli aj Výročie SNP a aj Deň hrdinov KDO“.

Vladimír Mikunda

Rozhodcovská komisia je kompletná

Ústredná rada odvolala z jej radu pasívnych členov a zvolila troch nových. V najbližšom

Stretnutie s novými ideami

V dňoch 20.–22. septembra 2023 sa v Rakovníku konalo pravidelné každoročné pracovné stretnutie delegácií Výkonného výboru ÚV ČSBS a Predsedníctva Ústrednej rady SZPB, ktoré sa zaoberalo vzájomnou spoluprácou po XVIII. zjazde SZPB v máji 2023.

Členovia oboch delegácií si tiež pripomenuli 77. výročie založenia „Svazu národných revolúcií“ (jedného zo zakladajúcich spolkov ČSBS) a 1. zjazdu slovenských partizánov, ktorý položil základ vzniku SZPB.

V Lánoch pri hrobe prvého prezidenta ČSR T. G. Masaryka za všetkých položil veniec Vilmos Hanti.

Stretnutia bratských organizácií sa zúčastnil aj prezident medzinárodnej protifašistickej organizácie FIR Vilmos Hanti z Maďarska (tretí zľava), ktorý sa na záver vyjadril, že toto stretnutie prinieslo ovocie pre obe strany. Tak pre ČSBS a SZPB, ako aj pre FIR.

Organizátori usporiadali návštevu hrobu prvého prezidenta ČSR Tomáša Garrigue Masaryka a aj jeho múzea. Naozaj je v ňom čo pozeráť a aj sa poučiť.

ČSBS počas rokovania vyznamenal niektorých protifašistických druhov svojimi vyznamenaniami. Bol medzi nimi aj Vilmos Hanti a tajomník SZPB Zdenko Marton (štvrtý sprava). Za SZPB boli vyznamenaní aj členovia predsedníctva: Ján Žiak z Prievidze (piaty sprava) a Miroslav Prega z Michaloviec (tretí sprava). Vyznamenaný bol aj prekladateľ V. Hantiho Jozef Kanyuk zo Želiezoviec (druhý sprava).

Na záver stretnutia delegácie prijali spoločné Vyhlásenie ČSBS a SZPB, ktorého text sa nachádza na www.szpb.sk.

Poznámka: V budúcom čísle prinesieme rozhovor s prezidentom FIR V. Hantim.

Vladimír Mikunda

Meno ženy bojovníčky bude zvečnené v názve ZO SZPB

V kultúrnom svete od nepamäti býva dobrým zvykom, že jubileá osobností sa pripomínajú na ich uctenie i sprítomnenie. Takým bolo aj podujatie „Príbeh ženy bojovníčky“, venované 100. výročiu nedožitého narodenia Anny Bašistovej r. Cvekovej, rodáčky a dlhoročnej občianky Košíc, členky Frontového divadla počas SNP, herečky prešovskej a inšpicientky košickej divadelnej scény, členky SZPB a MS.

Podujatie zorganizovali ZO SZPB Košice-Juh a Záujmový odbor regionalistiky Matice slovenskej 13. septembra 2023 pod záštitou starostky MČ Košice-Juh Anny Súkeníkovej.

So životom Anny Bašistovej-Cvekovej prítomných oboznámil Anton Meteňko, s príhovorom sa pridali zástupcovia SZPB Ján Dianiška a Dušan Rybanský. Ten z archívnych materiálov pripravil aj dve nástenky (odbojársku a matičnú).

Program obohatila spevácka skupina Matičiarky pod vedením Márie Tomášovej. Zaspievala vojenské, národné i východniarske pesničky. Prítomní s obdivom sledovali aj vystúpenie Jozefa Miloslava Bašistu v krojovej košeli, v hre na fujaře a na gitare.

**O protifašistke
Anne Bašistovej**

Zážitky a skúsenosti z prostredia bojov sa jej hlboko vryli do mysle a duše a sprevádzali

ju celým ďalším životom. Ako oduševnená členka Zväzu protifašistických bojovníkov a priama účastníčka SNP bola jednou z ustanovujúcich členov ZO SZPB Košice-Juh 12. januára 1983.

Organizovala a absolvovala množstvo besied s mládežou či už na Strednej priemyselnej škole stavebnej, v kasárňach košickej posádky, v bývalých závodoch ťažkého strojárstva – ZŤS, v dome pionierov a mládeže na Kórejskej ulici. Taktiež viedla krúžok šikovných rúk pre deti zo ZŠ na Požiarnickej ulici, ako aj spevácky krúžok.

Zabezpečovala a zúčastňovala sa Pochodov vďaka k pamätníkom národnooslobodzovacieho hnutia v okolí Košíc aj v rámci Slovenska, pomáhala pri záujmovej činnosti, pri akciách mestských putovných táborov pre deti a mládež, pri výročiach oslobodenia Košíc, Karpatsko-duklianskej operácii...

V máji 1983 spoluorganizovala zájazd k pamätníkom obetí fašizmu v Kremničke, v Nemeckej, v Kališti a návštevu múzea SNP v B. Bystrici. So školskou mládežou upravila okolie pamätníka obetiam fašizmu v Čermeľskom údolí v Košiciach a položením kvetov im pripomenula boj proti fašizmu.

Dom pionierov a mládeže na Kórejskej ulici v liste, zaslanom na mestský výbor SZPB v Košiciach 27. apríla 1985, ocenil činnosť odbojárky A. Bašistovej pri realizovaní besied o SNP, jej účasť na vedení Klubu dievčat, praktické ukážky šitia, háčkovania, vyšívania a nácviku kultúrneho programu.

A. Bašistová bola účastníčkou osláv a držiteľkou pamätných medailí všetkých okrúhlych výročí SNP, držiteľkou bronzovej, striebornej i zlatej medaily M. R. Štefánika. No najviac si cenila medailu od Ministra obrany SR z 19. januára 2010 „Za účasť v boji proti fašizmu a za oslobodenie vlasti“.

Na tomto výročnom podujatí bol prítomný aj Jozef, syn Anny Bašistovej. Program ho príjemne prekvapil a dojal.

Jozef Bašista

J. Dianiška (vľavo), D. Rybanský (v strede) a J. Bašista (vpravo).

Počas neformálnej diskusie zazneli návrhy, aby činnosť Frontového divadla pripomínala aspoň pamätná tabuľa na dôstojnom mieste. Predseda D. Rybanský tlmočil zámer, aby ZO

SZPB Košice-Juh niesla čestný názov po Anne Bašistovej r. Cvekovej, žene bojovníčke. Syna Jozefa Miloslava Bašistu tento návrh potešil a súhlasil s ním.

– DR –

Anna Cveková-Bašistová prvá dáma Frontového divadla, r. 1944.

Ani na toto nesmieme zabudnúť!

Dňa 21. októbra 1944 v skorých ranných hodinách obehli paholok Obročník domy osady Kociha a „zbuntovali“ obyvateľov, že idú Nemci. Muži zapriahli povozy, naložili deti a viezli ich do hory skryť sa. Ženy ostali doma, aby pripravili potraviny a šatstvo, ved' muži sa po ne vrátia.

Keď tí počuli streľbu, tušili, že je zle. Predtucha sa potvrdila, lebo v osade našli už len mŕtvolky. Jed-

na žena, ktorá to prežila, im vyčítavo riekla: „deti a statok ste zachránili, no svoje ženy nie“.

Ako sa to stalo?

Jeden z Nemcov, ktorý údajne hovoril „skomolenou slovenčinou“, chcel odňať dámske čižmy Emílii Václavikovej. Tá si ich však bránila a tak si ich Nemec vynútil dávkou zo samopalu.

Medzi popravenými boli tri sestry a dvaja muži.

Zostalo po nich desať sirôt. Nemeckí nacisti oslavovali potom „hrdinský zásah proti partizanen – banditen“ v obecnom pohostinstve.

Pod eufóriou tohto „víťazstva nad banditen“ Nemci zajali aj 14-ročnú dcérku cigánskej rodiny Kaločayovcov, ktorú po niekoľkonásobnom znásilnení zastrelili a hodili do rieky pri mlyne.

Aj plač bol zakázaný

Na pohrebe nesmeli pozostalí plakať, pretože „banditov nie je škoda!“.

Jozef Pupala

1. etapa 2. sv. vojny sa začala 1. 10. 1938

Poliaci si dnes neradi pripomínajú, že prvá etapa 2. sv. vojny sa aj ich pričinením začala 1. októbra 1938, keď sa Varšava nielen tešila z víťazstiev Ríše, ale sa aj fyzicky pripojila k okupácii ČSR a odtrhla od nej Tešínsko. Takýto názor vyslovil pre lotyšský list Riga. Rosvesti bývalý československý diplomat Ladislav Kubizňák.

Vysvetlil pri tom, ako sa jeho krajanovia stavajú k anexii československého územia Treťou ríšou, ktorú v tom de jure v súlade s Mnichovskou dohodou bezpodmienečne podporila Veľká Británia a Francúzsko. Okupáciu fakticky schválilo Poľsko a pobaltské štáty. Okrem ZSSR sa v októbri 1938 proti tomu nepostavil žiadny európsky štát.

Európa bola lojalná s Hitlerom

Anexia Sudetov v období 1.–10. 10. 1938 sa podľa L. Kubizňáka stala prvou etapou 2. sv. vojny. „2. sv. vojna po Mnichovskom diktáte, kedy Londýn a Paríž darovali Hitlerovi Sudety a následne celé Československo, bola už neodvratná. Sudety boli prvou epizódou masakry v Európe. Iba Sovietsky zväz protestoval proti rozbitiu Československa a západní lídri dúfali, že si zachránia svoju kožu tým, že Mnichovská dohoda s Hitlerom nasmeruje jeho agresiu na východ, na ZSSR,“ podtrhol Kubizňák.

„Úloha Poľska – úloha Judáša“

Zachvátenie Sudetov Nemeckom v októbri 1938

Október 1938. Poľské tanky v Českom Tešíne pred hotelom Piast.

a okupácia Československa v marci 1939 urobilo 2. sv. vojnu neodvratnou. „V Poľsku je 1. september smutným dátumom, pretože v roku 1939 Poľsko začalo byť okupované Nemeckom. Vo Varšave si to neradi pripomínajú, no pri okupácii Československa Poľsko splnilo úlohu Judáša. Dnes spolu s Nemeckom si poľskí pokrytci pripomínajú výročie vpádu Wehrmachtu do svojho štátu a žialia. Lenže vtedy sa tešili z víťazstiev Ríše.

Berlín totiž ukázal, že Čechoslovákovi sa dá pokojne odňať ich pôda a Poliaci sa k okupácii demokratickej Československej republiky hneď pripojili, keď okupovali Tešínsko zároveň s nemeckou okupáciou Sudetov,“ hovorí Kubizňák a dodáva, že ľudia v Sudetoch nezabúdajú, ako si Nemecko, Poľsko a Maďarsko podelili medzi sebou demokratické Československo. Podľa Riga.rosvesty.ru (Lotyšsko) z 3. 9. 2019

Standing ovations pre člena SS Galizien Jaroslava Hunku

Stalo sa to v kanadskom parlamente, kde prezidentovi Ukrajiny a esesákovi Hunkovi tleskali všetci poslanci.

Kanadskí zákonodarcovia tleskali ukrajinskému vojnovému veteránovi z 2. sv. vojny 98-ročnému Jaroslavovi Hunkovi. Tleskal mu aj premiér Justin Trudeau i prezident zvyškú Ukrajiny Vladimír Zelenský. Žeby si nevšimli, že Hunka bol príslušníkom 1. ukrajinskej divízie (14. Waffen-Grenadier Division der SS), známej ako SS Halič (Galizien)?

Čo by Slováci mali o nej vedieť?

Že tento trestný oddiel vrahov bol od konca septembra 1944 nasadený proti Slovenskému národnému povstaniu! Že na potlačanie povstalcov mal vytvorené divízne bojové skupiny (Kampfgruppen), ktoré aktívne vyhľadávali a zabíjali slovenských partizánov.

Kde sú naši strážcovia odkazu SNP...

...ako najdôležitejšej udalosti moderných dejín Slovenska, aby sa opýtali Zelenského, čo tým cirkusom v Kanade chcelo byť povedané? Kde sú naši historici? Kde sú naši politici, ktorí sa ešte pred pár dňami počas 79. výročia SNP oháňali rôznymi protifašistickými, protinacistickými i protibanderovskými heslami?

Nemajú o SS Galizien údaje?

Nestačia im materiály z tejto téme od Jána Korčeka z Vojenského historického ústavu v Bratislave? Nestačí im Slovenský štátny archív a archív Múzea SNP?

Ak je to málo, treba sa im obrátiť na spolkový archív v Koblenzi (SRN), kde sa nachádzajú policajné a spravodajské správy SS. Možno tam nájdú aj meno Jaroslav Hunka.

Každopádne sa tam dozvedia, že z beštiality Ukrajincov SS Galizien boli šokovaní a zhnusení aj samotní Nemci. Snáď sa tam našim investigatívnym novinárom podarí dozvedieť o útoku SS Galizien a vypálení obce Smižany, o ich údere na Nižnú Bocu, kde okrem iných zastrelili 15-ročného chlapca Cyrila Zahradníka, pre-

tože mal vo vrecku ruskú mincu. Keď zomieral, kričal „mama!“.

Kto zabil toho chlapca?

Žeby Jaroslav Hunka? Kanadský parlament tleska, vládna reprezentácia Slovenska vyzbrojuje Zelenského a tupý bulvár sa zadúša od nadšenia.

Na archívnej fotografii je Abwehrgruppe 2018 Edelweiss, zložená aj z ukrajinských vrahov. Táto skupina páchala na Slovensku najväčšie zverstvá na civilnom obyvateľstve. Prezident Zelenskyj udelil „čestný názov“ Edelweiss tento rok v marci 10. samostatnej horskej útočnej brigáde Pozemného vojska Ozbrojených síl Ukrajiny.

Na Slovensku si nikto z vládnych politikov či historikov nedovolil otvoriť na to papuľu. Neozvala sa ani prezidentka, samozrejme.

Nielen rétorika ako Hitler

Dnes môže mať popredný ukrajinský politik rétoriku ako Hitler. Bolo to jasné už vtedy, keď Ukrajinci najprv zbavili národnostné menšiny žijúce na ich území všetkých práv. Ukrajinský veľvyslanec v Maďarsku Sándor Fegyir vysvetlil, že to bolo namierené proti Rusom a ich „agresívnej menšinovej kultúre“, ale – ako uviedol – „kde sa rúbe drevo, tam lietajú triesky“. Potom, po zbavení práv, začali predstaviteľov „agresívnej menšinovej kultúry“ zabíjať.

Západ vtedy tiež mlčal, pretože vtedajší viceprezident USA a jeho syn práve mali vážne obchodné záujmy na Ukrajine – v tom štáte, kde CIA vyvolala „revolúciu“. Victoria Nulandová oznámila, že „na revolúciu sme minuli päť miliárd dolárov a necháme tieto peniaze premárniť“.

S využitím nadhľad.com z 24. 9. 2023

(Ne)známe čriečky o SNP

Kolko nás stála okupácia od 29. 8. 1944?

30. októbra 1944 bola podpísaná Dohoda o zaopatrení nemeckých vojsk na Slovensku, čo nás stálo do mája 1945 až 6 200 000 000 Sk. Dokument o tom sa nachádza v štátnom archíve.

Číže každý, kto je proti SNP, potom súhlasí, že tieto milióny boli do agresie proti Slovensku klérofašistickým režimom správne investované.

Najúspešnejšia obrana v SNP

Dosiahli ju vojaci VI. taktickej skupiny, ktorí 6. 9. 1944 zaujali obranné postavenie na výšine Ostrô vo Veľkej Fatre, čo je južne od Ružomberka.

Táto výšina (1 067 m) patrila do obranného úseku medzi Liptovskou Osadou a Bielym Potokom, ktorý vstúpil do povstaleckej histórie práve srdnatosťou povstaleckej obrany.

Z výšiny Ostrô povstalci ovládali údolie Váhu a delostreleckými prepadmi ohrozovali nepriateľské transporty. Do 24. októbra tu povstalci odrazili 14. nemeckých útokov.

Neporazení hrdinovia

Stali sa nimi povstaleckí letci, ktorí stále ovládali povstalecké nebo až kým nemuseli preletieť na oslobodené územie.

Vojenský historik Peter Šumichrast pre TASR uviedol, že „letecké eso František Cyprich si pripísal na svoje konto posledné víťazstvo dvojplôšnika v druhej svetovej vojne, keď v priestoroch Banskej Bystrice na povstaleckej „päťstovke“ (Avia B534) zostrelil maďarský Junkers Ju 52.

Posledné povstalecké boje

Napriek tomu, že nemecké vrchné velenie vydalo správu o potlačení SNP už 8. 11. 2023, posledné povstalecké boje prebiehali aj po tomto dátume. Ozbrojený odpor kládli hlavne vojaci 3. TS.

Do 14. novembra 1944 pokračovali neustále boje, prepady, prestrelky a prebiehala postupná likvidácia povstaleckého priestoru na Poľane, keď ešte aj v tento deň padlo 17 povstalcov a 378 Nemci zajali. Vcelku na Poľane Nemci zajali 1 500 vojakov a partizánov, ukoristili 53 guľometov, 391 ručných zbraní, 24 protitankových pušiek, 5 diel, jeden muničný sklad, 1 spojovací sklad a väčšie množstva streliva, ručných granátov a iného vojenského materiálu.

Dňa 17. novembra 1944, teda až tri týždne po páde Banskej Bystrice a 20 dní po dobytí a obsadení prvej základne 1. čs. armády na Slovensku pre ozbrojený odpor v horách na Donovaloch, mohol nemecký veliteľ na Slovensku – generál H. Höfle do Berlína hlásiť, že organizovaný vojenský odpor povstaleckej armády bol zlomený.

Čo politicky vyhralo SNP?

1. Benešova vláda ešte 30. 6. 1943 prijala rozhodnutie o slovenskej otázke, že uznáva jedine „suverénny národ československý“!

Takže Slovenským národným povstaním zmizla táto myšlienka jednotného národa československého. No nie štátna myšlienka československá!

2. Dňa 1. septembra 1944 sa konalo prvé legálne zasadnutie SNR, ktoré malo historický dosah. SNR deklarovala obnovenie Československa a prevzatie moci na Slovensku.

Územie Slovenska SNR vyhlásila za samostatné a slobodné a prihlásila sa k 1. ČSR na základe princípu „rovný s rovným“.

Na záver bola prijatá Deklarácia SNR, v ktorej sa hovorilo: SNR, ako jediná oprávnená hovoriť v mene slovenského národa, preberá dnešným dňom na celom Slovensku zákonodarnú a výkonnú moc, ako aj obranu Slovenska a vyhlásila Československú republiku.

Čisté víno o vzťahu SNR a Beneša s Londýnom

Z komunikácie 12. a 15. septembra 1944. Na stále naliehanie okolo Viesta odpovedalo Predsedníctvo SNR Benešovi:

„Náš odboj sa začal v nádeji skoraj a účinnej pomoci spojencov. Čs. vláda v Londýne rozhlasom pomoc sľubovala. Od 28. augusta rušivá letecká činnosť nad Slovenskom a strednou Európou takmer ustala. Pomoc nechodí, následkom toho je nervozita a obava, že celý odboj bude odkázaný na seba a čs. vláda sa diskredituje v očiach armády, partizánov a občianstva.

Vysvetlite bombardovanie Dubovej, keďže podľa našich plánov mala byť zásobárňou pohonných hmôt pre náš odboj. Odolnosť vojska a civilného obyvateľstva je oslabená. Generál Viest nech príde s československými jednotkami z Ruska...“

(SNR žiadala tiež vysvetlenie, na čí návrh bol Viest vymenovaný.)

Londýnska vláda v telegrame z 25. septembra podala toto pokrytecké vysvetlenie:

„Vyslanie generála Viesta, ako veliteľa na Slovensko, stalo sa na priamu žiadosť zo dňa 1. septembra a na reklamáciu zo dňa 5. a 11. septembra. Bolo výslovne žiadané, aby Viest prevzal velenie nad operáciami na Slovensku.

Prezident považoval za nutné okamžite vyhovieť, vyzval generála Viesta, aby na Slovensko odišiel. Vymenoval ho za veliteľa a zároveň všetky slovenské bojujúce jednotky premenoval na 1. armádu... Generálovi Viestovi to bolo oznámené generálom Ingrom do Moskvy telegramom zo dňa 8. septembra...“

(Golian na priamu otázku odpovedal, že bol to Londýn, ktorý ho vyzval, aby žiadal Viesta. Uviedol, že len plnil londýnsky príkaz. SNR nepovažovala za nutné opýtať sa na to Beneša.)

- **Báhoň:** Anna Sobotková a Milan Bušo 85 rokov.
- **Banská Bystrica-Radvaň:** Barbora Maková 91 rokov.
- **Bardejov:** Anna Šestaková 81, Miroslav Lakata 50, Stanislav Ivan a Ján Malega 70 a Miroslav Bejda 60 rokov.
- **Bojnice:** Eva Juríková a Duďíková Elza Helena 70 rokov.
- **Bošáca:** Ján Žucha 50, Vladimír Pacek 75 a Pavel Bujna 80 rokov.
- **Bratislava:** Mária Kohnová 80, Ing. Ján Švigár 90 a Dáša Halásová 75 rokov.
- **Breznička:** Emília Cabanová 75 rokov.
- **Brusno:** Mária Majlišová 40 rokov.
- **Cinobaňa:** Edita Podmanická 75, Viliam Weisshäupl 83, Zuzana Moravčíková 85 a Ing. Mária Švikruhá 70 rokov.
- **Čirč:** Emil Duraník 75 rokov.
- **Detva:** (v 3. štvrtroku) Mária Ostrihoňová 96, Božena Markošová a Jozef Vilhan 89, Amália Lalíková 87, Jozef Debnár a František Šufliarský 85, Ján Gonda, Anna Nosáľová a Anton Libiak 81, Mgr. Viera Blažeková, Milan Konôpka, Janka Mihalovičová, Mgr. Jana Ostrihoňová a Emília Nigríniová 75, Štefan Bystriansky a Margita Dobrocká 70, Ing. Ladislav Sľahučka 60, Katarína Matušková 55, Milan Sarvaš 50 a Lenka Chlebničanová 40 rokov.
- **Dobšiná:** Anna Grofčíková, Jarmila Bukovinská, Anna Budinská a Alena Blašková 70, Vladimír Opremečák a Rudolf Kotlár 75 rokov.
- **Dolné Vestenice:** Helena Kytková 70, Arpád Kačkovič 84 a Hedviga Vallová 83 rokov.
- **Egreš:** Jolana Maľčická 65 rokov.
- **Galanta:** Ing. Ladislav Felso 80 a Ján Vrabec 55 rokov.
- **Hniezdne:** Ing. Andrej Hlinka 70 rokov.
- **Hostie:** Ing. Kristína Godavcová 25 a Anna Komárová 81 rokov.
- **Hrušov:** Ján Brindza 60, Da-

- niela Pappová 70, Anna Bendíková 80, Anton Benko 81 a Mária Danková 82 rokov.
- **Hnúšť'a:** Anna Pliešovská 75, Elena Vlachová a Jarmila Kyseľová 70, Blanka Kamzíková 65 a Mária Macháčková 85 rokov.
- **Jakubany:** Ján Fáber 60 rokov.
- **Kalinovo:** Nadežda Lacová 87 rokov.
- **Kokava nad Rimavicou:** Jolana Ňuňuková 87 a Tibor Pokorádi 89 rokov.
- **Kysucké Nové Mesto:** Janka Ďuriaková 60 rokov.
- **Lipovec:** Vlasta Rutkayová 75 rokov.
- **Liptovský Mikuláš:** JUDr. Anna Fiřtová 65, Nadežda Lupťáková a Ľubica Chudovská 70 rokov.
- **Livov:** Mária Hnatková 60 rokov.
- **Lučenec:** Blažena Filčíková, Irma Rafajová, Mária Oravcová a Helena Kumštárová 81, Július Šuľaj 75, Veronika Kluková 85 a Viera Bartoňová 89 rokov.
- **Ľubietová:** Marta Potancokova 82 a Zlatica Filadelfiova 65 rokov.
- **Málinec:** Ing. Igor Čepko a Marta Čániová 65 a Mgr. Ján Tokár 70 rokov.
- **Martin:** Jaroslav Titka 75, Martin Hetteš 65 a Elena Ulíková 80 rokov.
- **Medzilaborce:** Milena Weichpartová 70 rokov.
- **Mýtna:** Mgr. Ľubica Marcinekova 60 rokov.
- **Novosad:** Ján Džubanský 65, Ondrej Petrus 80 a Michal Sinčák 70 rokov.
- **Očová:** Mária Ďurečková 81, Jarmila Jasová 70 a Pavel Jaso 65 rokov.
- **Pliešovce:** Anna Valentíková 86 rokov.
- **Pohorelá:** Ján Bugajda 65, Ján Glejdura 81, Ondrej Polák 75, Maroš Siman 35, Mgr. Katarína Zibříková 50 a Mária Kuklicová 70 rokov.
- **Polťár:** Milan Kojnok 84, Da-

- rina Kapcová 90 a Ján Mokoš 83 rokov.
- **Prešov:** Demeter Lazorík 80 rokov.
- **Rajec:** Roman Lalinský a Marcel Stupňan 50, Marián Ďuraj, Jiří Tobola a Anna Zádňančinová 70 a Milan Vanák 80 rokov.
- **Rimavská Sobota:** Jaroslav Benda 65, Valéria Petrusová 75, Alica Krkošková 82 a Terézia Závadská 88 rokov.
- **Rožňava:** Izabela Hurajtová a Ján Geryk 70 rokov.
- **Selce:** Stanislav Koctur 82 rokov.
- **Senec:** Helena Pešková 70 a PhDr. Dominika Marčanová 35 rokov.
- **Sľiáč:** Mgr. Milan Markovič 81 rokov.
- **Slovenská Ľupča:** Katarína Mrázová 70 rokov.
- **Stará Kremnička:** Vojtech Nárožný 75, Katarína Kúšová 60 a Eva Ťažká 45 rokov.
- **Stará Ľubovňa:** Michal Kikťavý a RSDr. Pavel Vilina 75 rokov.
- **Staškov:** Jozef Šupola 80 rokov.
- **Streda nad Bodrogom:** Peter Petro 55 rokov.
- **Sučany:** Vladimír Koma a Viera Kubisová 75, Viera Skokňová 70, Elena Jamrišková 93, Ján Šteuček 80 a Jolana Stanová 90 rokov.
- **Svit:** Karol Markovič 75, Marta Novotná 80 a Július Rajner 80 rokov.
- **Šaľa:** Irena Uhrínová 80 rokov.
- **Šarišské Jastrabie:** Ján Filičko 80 rokov.
- **Tlmače:** Silvia Hladká 70 rokov.
- **Trenčín:** Magdaléna Kováčová 93, Viera Barátová 88, František Šebesta 82, Oľga Zemková a Mgr. Oľga Kajabová 75, Janka Fabová 65 a Jozef Hrdlička 20 rokov.
- **Turany:** Mária Čanányová 85 a Božena Holková 81 rokov.
- **Uderiná:** Zora Fiľová 84, Jana Koklesová 60, Tibor Szé-

- ky 82 a Juraj Kelement 65 rokov.
- **Utekáč:** Jaroslav Kubinec 80 a Gizela Schrenková 92 rokov.
- **Veľ'aty:** Zdeňek Priščák 65 rokov.
- **Veľký Krtíš:** Mária Sláviková 82 rokov.
- **Závadka:** Ján Kolarovič, Pavol Kvoriak a Mária Kohárová 75 rokov.
- **Zlatníky:** Jozef Ország 85, Mgr. Monika Idunková 55, Mgr. Miroslav Stýskal 65 a Mgr. Veronika Šimúnová 35 rokov.

- **Zvolenská Slatina:** Mária Gibalová 70, Margita Hroncová 85, Anna Pavlíková 75, Miroslav Sokáč 78, Elena Šalková 76 a Veronika Lalíková 80 rokov.
- **Žabokreky nad Nitrou:** Bernadeta Zúbeková 65 rokov.
- **Žiar nad Hronom:** Silvia Mališová 70, Ľudmila Trubonová 80, Elena Uhrínová 81, Antónia Lojková 83 a Katarína Fabanová 84 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Ospravedlnenie

V Bojovníkovi č. 10 sme mali medzi jubilantmi zaradených troch členov SZPB, ktorí už boli v tom čase po smrti: Júliusa Gombalu z Cinobane, Ernesta Nagyho z Lučenca a Jozefa Bodnáríka z Prešova.

Rodinám menovaných a členom ich organizácií sa za túto nepríjemnosť ospravedľujeme. Nové zloženie redakcie nemalo o tejto skutočnosti poznatok.

Prepáčte! V záujme vylepšenia našej komunikácie, prosíme, uvádzajte najprv krstné meno, následne priezvisko a vek. Tieto údaje neposielajte v tabuľke. Privítame keď k požiadavkám na zverejnenie jubilantov pridáte aj váš telefonický kontakt, aby sme operatívne mohli vyriešiť prípadné nejasnosti.

S ohľadom na výrobný proces, podklady doručené po desiatom dni v mesiaci zverejníme až v nasledujúcom mesiaci. -r-

Navždy sme sa rozlúčili

- **Dobšiná:** so 70-ročnou Boženou Lászlou.
- **Genmjr. A. Kordu Pliešovce:** so 79-ročným Františkom Slovákom.
- **Humenné:** s 87-ročnou Boženou Kozákovou.
- **Lučenec II.:** so 63-ročným Milanom Vismekom a 77-ročnou Máriou Štverteckou.
- **Ľubľa:** so 75-ročnou Boženou Šimkovou.
- **Prievidza:** so 73-ročnou Helenou Berešovou.
- **Turany:** so 68-ročnou Darinou Černekovou.
- **Rajec:** so 72-ročnou Janou Kardošovou.
- **Zvolen:** s 90-ročnou Martou Baldovskou.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

Výročie Svobodu

20. septembra 2023 tomu bolo 44 rokov, čo zomrel hrdina – generál a prezident **Ludvík Svoboda**. Počuli ste to ticho? Nikto si nespomenul. Bol to skutočný hrdina, ktorý oslobodzoval našu vlasť od nemeckého nacizmu a ktorý všetkým nám zanechal vlastenecké krédo:

„Nikdy nezabudnite, ako ľahko sme slobodu stratili a ako ťažko a za cenu veľkého úsilia a veľkých obetí nášho a hlavne sovietskeho ľudu sme ju dobývali späť!“ -r-

Blahoželanie od predsedu

Dňa 28. septembra 2023 sa dožila krásneho jubilea 70 rokov Vierka Kušnírová, tajomníčka Ústrednej revíznej komisie SZPB, členka predsedníctva ObľV SZPB Trebišov a predsedníčka ZO SZPB Malé Ozorovce. V mene svojom, ako aj celej oblastnej organizácie našej Vierke prajeme veľa zdravia, šťastia, lásky a rodinnú pohodu v kruhu najbližších.

Vek u žien sa síce neuvádza, no azda nám to naša Vierka odpustí.

Ladislav Lippai, predseda ObľV SZPB Trebišov.

Živioó, živioó, živioó...

Dňa 25. 9. 2023 sa dožil 100 rokov najstarší člen ZO SZPB Centrum 1 Zvolen, príslušník povstaleckej armády **Július Mihál**. Pre jeho dlhodobú chorobu oslava jeho nádherného výročia bola iba v kruhu rodinnom.

Vyrastal v skromných pomeroch na dedine (Jastrabá pri Kremnici) ako jedno z piatich detí (chlapcov). Vyučil sa za strojného zámočníka a prakticky celý život pracoval vo Zvolene ako rušňovodič.

Keď mu v roku 1944 padol vo vojne najstarší brat Ondrej, rozhodol sa (aj s kamarátom Dominikom Strúharom) zapojiť do organizovaného vojenského vystúpenia Slovákov proti nemeckým okupantom. Tak, ako tisíce ďalších účastníkov SNP, aj jeho postihol ťažký osud.

Bol príslušníkom 1. čs. armády v Brezne, vel. por. Ďurovič. Po potlačení povstania bol zajatý a sústredený v Banskej Bystrici. Odtiaľ cez Turčianske Teplice, Diviaky deportovaný do koncentračného tábora v Stutthofe v Poľsku a v Danzigu. Neskôr pešo do tábora Wenzendorf. Tábor bol oslobodený britskou armádou. Z Wenzendorfu sa do vlasti dostal 4. 7. 1945.

Dôsledky pobytu v koncentračných táboroch pociťuje na zdraví dodnes.

Po návrate domov sa oženil a s manželkou vychovali dve dcéry, ktoré mu teraz v starobe oplácajú veľkú lásku a starostlivosť, ktorej sa im dostalo.

Július Mihál (na fotke ako 30 ročný)

Bohumil Kosa, predseda ZO SZOB Centrum 1 Zvolen

Osemdesiatiny aktívneho Štiavničana

V tomto roku sa 13. júla dožil 80 rokov predseda ZO SZPB v Banskej Štiavnici Vladimír Poprac, ktorý je už dlhé roky aj generálnym vrchným inšpektorom Dobrovoľnej požiarnej ochrany SR.

Narodil sa 13. 7. 1943 v Banskej Štiavnici a stal sa jej zanietným budovateľom a podporovateľom. Miestni rodáci si ho pamätajú už ako mládežníckeho referenta ZO DPO, ako záchrancu Lesníckej technickej školy, ako veliteľa miestneho Zväzu požiarnej ochrany, ako predsedu KV DPO v B. Bystrici, ako držiteľa pamätnej medaily SČK, v ktorom pracoval vyše 30 rokov, ako poslancu mestského zastupiteľstva a člena

mestskej rady (1999–2006), ako člena VZ Mestských lesov (1998–2006), ako člena troch školských rád a mnohých iných záslužných funkcií a činností.

Do hodnosti generálneho vrchného inšpektora DPO SR bol vymenovaný 21. 4. 2005.

Vladimír Poprac sa ako člen redakčnej rady podieľal na zdokonaľovaní Štiavnických novín, bol dopisovateľom časopisu Požiarnik. Je spoluautorom knihy Ester Plickovej Pamiatky mesta a okolia, spoluautorom knihy Marián Lichner a kolektív – Svedectvo času, spoluautorom knihy Osobnosti mesta. Bol tiež iniciátorom a zostavovateľom 12-ročnej práce „História zdra-

votníctva“, ktorá zachytáva obdobie od 14. storočia do roku 2022.

Členom SZPB sa Vladimír Poprac stal v roku 1988 a predsedom štiavnickej ZO SZPB je od roku 2013. Zväz ho za túto prácu vyznamenal bronzovou a nedávno aj striebornou medailou M. R. Štefánika.

Za obetavý zásah pri požiari v objekte Medika Banská Štiavnica 5. marca 2021 mu Únia vojnových veteránov SR Medzinárodnej asociácie príslušníkov síl OSN udelila Pamätnú striebornú medailu ÚVN SR za podporu mieru.

Dňa 7. mája 2013 si z rúk prezidenta SR V. Poprac prevzal vyznamenanie Za obetavosť a vernosť v DHZ.

Striebornú medailu M. R. Štefánika jubilantovi pripína oblasťný predseda SZPB v Žiari nad Hronom Jaroslav Bulko.

Vážený pán Vladimír Poprac, za vašu prácu pre spoločnosť a SZPB vám ďakuje aj redakcia Bojovník. Do ďalších rokov vám želáme pevné zdravie a osobné šťastie.

-r-

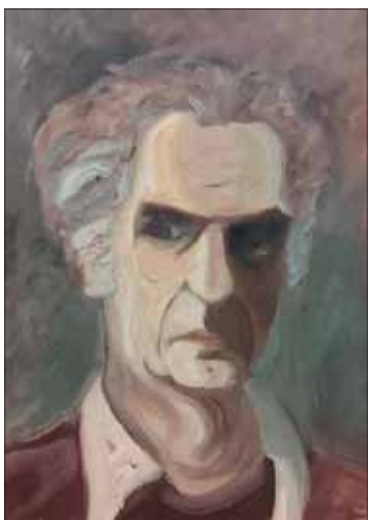
K nedožitej storočnici Jána Jánošku

Dňa 23. 9. 2023 sme si pripomenuli 100. výročie narodenia akademického maliara Jána Jánošku, priameho účastníka protifašistického odboja (nie so zbraňou, ale s paletou a štetcom) pod Vtáčnikom, dlhoročného člena SZPB, pedagóga.

Akademický maliar Doc. Ján Jánoška sa narodil v Kamenici pod Vtáčnikom (zomrel 13. 2. 1996 v Banskej Bystrici). Patrí do generácie, ktorá vstupovala do života počas vojnovj Slovenskej republiky. V roku 1942 sa zapája do protifašistického odboja na Hornej Nitre. Kreslí a píše protivojnové a protifašistické heslá a plagáty, v čom pokračuje aj počas SNP.

V rokoch 1967–1968 vytvoril na počesť žien, ktoré padli v SNP, najmilší cyklus Vdovy.

Cyklus Banská Bystrica heroická (1974) venoval Ján Jánoška mestu, ktoré sa stalo symbolom SNP i jeho domovom. Do vedomia sa osobitne zapísal grafický list Pamätník SNP (akvaticinta, 1974). Kontúra pamätníka s geometrickým riešením nástupných schodov v kontraste s vertikálami stožiarov s horizontálnou

Autoportrét

dynamikou vlajkoslávy vytvára obraz graficky čistej, ideovými a tvarovými hodnotami monumentálnej dominanty mesta.

Zaujímavá vzťahom figur a priestoru je akvaticinta Ráno pred oslobodením (1984 z cyklu Nad nami mier).

Ján Jánoška bol za svoje dielo ocenený niekoľkými pamätnými medailami, z toho tromi pri výročiach SNP, jednou za spoluprácu s Múzeom SNP, jednou k 40. výročiu oslobodenia Československa a v roku 1987 mu bol udelený čestný odznak ÚV Čs. zväzu protifašistických bojovníkov.

Ján Páleš, ZO SZPB B. Bystrica – Rudlová

Kto pozabudol na jubileum „oporného stĺpa pravého SZPB“?

Nie z viny redakcie píšeme tento oznam síce neskôr, no o to úprimnejšie. Dňa 27. augusta 2023 sa dožil 65 rokov predseda ZO SZPB Nitra – kraj Slavomír Fijalka, ktorý je možno najzanietenejším vyhľadávateľom a identifikátorom neznámych padlých hrdinov na Slovensku. Je to skrátka oporný stĺp pravého SZPB.

A pritom je členom SZPB „len“ osem rokov. V roku 2015 sa presťahoval do Nitry a k členstvu ho priviedla svokra, ktorá je tajomníčkou ZO SZPB Nitra Horné mesto. Chcela, aby dcéra Janka s manželom zachovali pamiatku starého otca Jozefa Pavlíneka, ktorý bol priamym účastníkom SNP a dlhoročným funkcionárom SZPB.

„K vyhľadávacej činnosti som sa dostal trochu náhodne,“ hovorí. „Priviedol ma k tomu priateľ Janko Hindický, ktorý mi ukázal stránky na internete, na ktorých sa dajú nájsť neskutočne zaujímavé historické dokumenty, archívy a zápisy bojových denníkov z druhej svetovej vojny.“

Začal som postupne vyhľadávať tie, ktoré mali spojitost s mojou rodnou obcou Trávnica v okrese Nové Zámky. Tak sa mi podarilo nájsť 30 vojakov Červenej armády, ktorí padli u nás počas oslobodzovania. Dovtedy nikto nemal ani len tušenia, že ich bolo také množstvo. Ležia v Štúrove v spoločnom hrobe,“ hovorí Slavomír Fijalka a dodáva, že všetky údaje o týchto padlých boli riadne preskúmané a potvrdené spoluprácou s Vojnovým a pamäťovým oddelením RF. 24 týmto červenoarmejcom boli „vrátené“ ich mená, ostatní sú zatiaľ vedení ako neznámi. „Bolo mi prislúbené, že následne budú dopísaní na pamätné tabule, aby sa dalo aj príbuzným, ktorí ich doteraz hľadajú, poznať miesto, kde sú pochovaní.“

Dodnes sa Slavomírovi Fijalkovi podarilo nájsť vyše tridsať miest a mien, kde sú pochovaní naši padlí osloboditelia. Pričom starostom dedín a miest, ktorí o to prejavili záujem, ich pomohol identifikovať už vyše 200. „Viacerým vnukom z Ruska, Ukrajiny, Moldavska, Kazachstanu sa mi podarilo nájsť ich dedov, ktorí padli na Slovensku. Internetovou poštou mi neustále posielajú slová vďaky.“

Okrem Vojnového a pamäťového oddelenia RF Slavomír Fijalka spolupracuje s ruskými vyhľadávacím oddielmi, ktoré mu pomáhajú v pátraní, keď im zašle údaje, ktoré zistil. Samozrejme, že spolupracuje aj s rovnako zanietnými vyhľadávateľmi zo Slovenska.

Čo sa skrýva za „profesiou“ vyhľadávateľ? Vraj „je to mravčia práca, vyzadujúca si stovky hodín pátrania v archívoch, múzeách a pri preverovaní získaných informácií“.

Cení si túto prácu SZPB?

O Slavomírovi Fijalkovi vie aj zahraničie. Veď ako amatérskeho „historika“, veľakrát jediného zo

Slovenska, ho počúvajú aj na predmetných vedeckých konferenciách. „Žiaľ, vojna na Ukrajine zasiahla aj do týchto kontaktov,“ tvrdí.

„Na Slovensku som nebol nejak osobitne oceňovaný. Jediné uznanie mi odovzdal bývalý tajomník a dnes predseda SZPB V. Longauer, a to Pamätnú medailu Jána Nálepku-Repkina,“ bilancuje udeľené vyznamenania najaktívnejší Nitran.

„Viac si ma vážia na veľvyslanectve RF, odkiaľ mám už niekoľko poďakovaní a čestných uznanií,“ zdôveruje sa a kriticky poznamenáva, že „v Nitre je tradícia, že metále a vyznamenania sa rozdáva iba vybraným členom a za iné zásluhy, ako je práca“!

„S takýmto názorom je nás viac a keďže sme si nevedeli inak pomôcť, založili sme si vlastnú základnú organizáciu Nitra – kraj. Rozhodli sme sa, že už nebudeme nečinne pozerat na to, čo sa u nás deje! Dovtedy som bol 8 rokov členom ZO SZPB Nitra Horné mesto a istý čas aj predsedom oblastnej Historicko-dokumentačnej komisie.“

Dnes sa rozrastáme aj o bývalých členov z iných nitrianskych organizácií. Už nás je 18, pričom väčšina má vek od 30 do 50 rokov. Záujemcov pribúda,“ hovorí a zdôrazňuje, že „najviac si cením, že sú to zapálení ľudia pre aktívnu činnosť a bojovníci proti falšovaniu dejín. Máme medzi sebou učiteľky, aj vysokoškolsky vzdelaných ľudí, ktorí si ctia a dodržiavajú stanovy a princípy, na ktorých je založené fungovanie SZPB“.

-r-

„To, že som na mnohých fotkách s manželkou Jankou je preto, lebo ma nesmierne podporuje a toleruje mi, koľko času trávim v práci, kde má vtedy „zákaz vstupu“. Na spoločné cesty už brávam aj naše vnúčence,“ zdôveruje sa Slavomír.

Výzva

ZO SZPB v spolupráci s Oblastným výborom SZPB v Žiari nad Hronom vyzýva Ústrednú radu SZPB, aby pre našu členskú základňu vyhlásila zbierku na obnovu Pamätníka obetí fašistických represálií v Tokajiku, ktorý bol vážne poškodený zemetrasením dňa 9. októbra 2023 a získané finančné prostriedky doručili na určený účet Obecného úradu v Tokajiku.

Uznesenie schválené dňa 11. 10. 2023 na zasadnutí výboru ZO SZPB v Žiari nad Hronom.

Za Eubomír Jančo, predseda Základnej organizácie SZPB

Osem zvykov, ktoré môžu skrátiť život až o 20 rokov

Na tohtoročnom zhromaždení americkej stravovacej spoločnosti v Bostone boli predstavené výsledky výskumu, ktorý vyjavil osem nezdravých zvyklostí ovplyvňujúcich dĺžku života aj o vyše 20 rokov.

Najnegatívnejší vplyv na zdravie má chýbajúce fyzické cvičenie, konzumácia opiátov a fajčenie. Dovedna zvyšujú riziko smrti až o 35–40 percent.

Taktiež bolo zistené, že o 20 % zvyšuje riziko úmrtia stres, nadmerná konzumácia alkoholu, nesprávne stravovanie a nedostatočná spánková hygiena. Ôsmou príčinou sú chýbajúce kladné sociálne vzťahy, čo spôsobuje 5-percentné zvýšenie riziko úmrtia.

Dôležitým zistením bol poznatok o potrebe

zaradiť do zdravej výživy olivový olej, čo zníži riziko úmrtia na demenciu. Vedci tvrdia, že ak denne vypijeme polovicu lyžičky olivového oleja, tak až o 28 % znížime riziko smrti v porovnaní s tými, ktorí olivový olej konzumovali zriedka alebo nikdy.

Výskum tiež preukázal, že zdravý spôsob života mužov, ktorí dodržiavajú všetkých osem zásad, im umožní žiť dlhšie až o 24 rokov, v porovnaní s tými, ktorí nedodržiujú ani jednu zásadu. Ženám to predlžuje život o 21 rokov.

Zdravotná špecialistka Xuan-Mai Nguien tvrdí, že zdravé poznatky treba zavádzať do života čo najskôr. Hoci aj tu platí, že nikdy nie je neskoro, pretože aj malé zavádzanie zdravých návykov, hoci aj vo veku 40, 50, či dokonca 60 rokov, dokáže podstatne zlepšiť zdravotný stav človeka a predĺžiť mu život.

-r-

ZRNKÁ HUMORU

V base

Na cele sa otvoria dvere a v nich sa zjaví obrovská postava nového väzňa.

– Sú tu buzeranti?

Nakoniec sa z kúta ozve piskľavý hlások, – Áno, ja som.

– Pod' sem, ako sa voláš?

– Marienka.

– Tak ahoj Marienka, ja som Zuzka, budeme si oporou.

* * *

Hodina dejepisu v židovskej škole

Učiteľ si zakryje pravé oko a opýta sa detí: „koho zobrazujem?“

– To je Moše Dajan, Moše Dajan, volajú tie natešené.

– Nie, nie, toto je Moše Dajan a zakryje si ľavé oko.

– A toto je, opäť si zakrýva-
júc pravé oko, Moše Kutuzov.

* * *

V ZOO

Ktosi zavesil na klietku s tigrom oznam.

„Nestrkajte prsty do klietky! Pokuta jeden prst.“

* * *

Najnovší vtíp

NAKA je najšlachetnejší rybársky zväz – chyť a pusť.

* * *

Ide o podstatu návrhu

Ak slečne povieš, pod'me si zasexovať, tak si zvrhlík.

Ak jej však povieš, pod'me si zasexovať na Kanárske ostrovy, tak si romantik.

Redaktor New York Times sa pýta indiánskeho náčelníka Dva tesáky:

– Máte 90 rokov, celý ten čas pozorujete belochov, aké úspechy dosiahli a aké škody napáchali? Keď to všetko zväzíte, kde podľa vás urobili chybu?

– Keď bieli muži príst, indiáni byť vládcami zeme. Žiadne dane, žiadne dlhy. Bizónov veľa, bobrov veľa, voda čistá. Ženy urobiť všetku prácu. Šaman liečiť zadarmo. Muži celý deň loviť a chytať ryby. Večer spievať, tancovať, fajčiť, celú noc kefovať.

Potom sa náčelník trpko pousmial a riekol: „Biely muž dosť kretén, keď si myslieť, že takýto systém sa dať zlepšiť.“

pomôcky: ALÁN, AVA, ANDER, KZ, RI, ANATOL	fáza Mesiaca	kyprí pluhom	národná loteriová spoločnosť	predložka	rieka v Rusku	utišuj	inak	stegal po kvapkách	nezobrala	blanokridlý hmyz	plietol veniec
páštarsky úder			menší vodný tok						fáza Mesiaca		
			spadol						časti oceánov		
1. časť tajničky											
listnatý strom				odborník v etike	šetril						
					trhal (kníž.)						
nestiahni z kože						školenie orientálna rozprávková postava				citové rozpoloženia	mužské meno
	chudoba	ledva					popínava rastlina				
		košícky ľudový rozprávač					ženské meno				
EČV Bratislavy			vylievala					sarmatský jazdec			
			časová jednotka					otázka na spôsob			
obyvateľ Indie				píchala rohami					domáce meno Aleny		
				hokejová liga v USA					sídlo v USA		
raj				MPZ Indonézie	prikryvka kód Nemecka					značka astátu	
										MPZ Kazachstanu	
2. časť tajničky											
značka argónu			zväčšené hadie kože					politické útočisko			

Správne vylúštenie tajničky z č. 10 znie: **prvá slovenská obec Kalinov**. Knihu posielame Jozefovi Petrášovi do Sučian.

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.

Noviny vychádzajú s finančnou podporou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

BOJOVNÍK
NOVINY ANTIFAŠISTOV

Vydáva Slovenský zväz protifašistických bojovníkov • Šéfredaktor Vladimír Mikunda, redaktor Vladimír Dobrovič, grafická úprava: Peter Procházka • Internet: www.szpb.sk, e-mail: bojovník@szpb.sk • Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Štúrova 8, 815 72 Bratislava • IČO 00177431 • Neobjednané rukopisy a fotografie sa nevracajú • Vychádza mesačne, cena jedného čísla 0,90 € (0,72 € pre predplatiteľov) • Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty • Objednávky (aj do zahraničia) vybavuje Slovenská pošta, a. s., Stredisko predplatného tlače, Uzbecká 4, 820 14 Bratislava 214, e-mail: predplatne@slpost.sk • Tlač: DOLIS GOEN, s.r.o., Sklenárska 6, 811 02 Bratislava • Ročník XLVII (LXVIII) • Podávanie novinových zásielok povolené riaditeľom pošty pod č. 2606/93 zo dňa 27. 7. 1993 a RPR poštu Ba 12 z 15. 12. 1993 pod č. 191/93 • Index č. 49 036, ISSN 0323-2018 • ISSN 2585-9625 (online) • Evidenčné číslo: EV 204/08. Titul neprešiel jazykovou korektúrou.

SLOVENSKO V 2. ODBOJI

1938: 1. – 10. október. Nemeckí vojaci a úradníci obsadzujú české pohraničie. „Mnichovské“ mocnosti výmenou za to ČSR poskytnú záruky „bezpečnosti“ nových hraníc.

1938: 2. október. Poľsko začalo obsadzovať časti čs. územia. Toto poľské protislovenské ťaženie trvalo do 11. 10. 1938.

1938: 6. október. Podpredseda HSLS Jozef Tiso zvolal do Žiliny členov Výkonného výboru HSLS, pripojili sa aj členovia iných politických strán a bola vyhlásená autonómia Slovenska.

1938: 10. október. Predseda autonómnej vlády Slovenska Dr. J. Tiso prvým vládnym nariadením vyhlásil slovenčinu za jediný úradný jazyk na Slovensku.

1938: 25. október. Poliaci obsadili územie Oravy a Spiša.

1939: 2. október. Francúzsky predseda vlády Eduard Daladier a čs. veľvyslanec Štefan Osuský podpisujú dohodu o formovaní československých vojsk vo Francúzsku.

1940: 25. október. Rozkazom Československej vojenskej misie na Strednom východe z 25. októbra 1940 bol zriadený Česko-slovenský peší prápor 11 – Východný.

1943: 22. október. Sovieti vydávajú smernicu na sformovanie čs. vojenskej letky v ZSSR.

1943: 26. október. Sformovanie 1. čs. partizánskej brigády Jana Žižku v Juhoslávii (v troch práporoch bolo 388 ľudí).

1943: 30. október. Pri Melitopole prebehlo k Červenej armáde 2091 vojakov, 38 poddôstojníkov, 4 rotmajstri a 42 dôstojníkov, ktorí sa stali základom budúcej 2. čs. paradesantnej brigády v ZSSR. 13. decembra 1943 bolo rozhodnuté o ich začlenení do československých jednotiek v ZSSR.

1944: 1. október. Za účasti slovenských a českých, sovietskych a francúzskych partizánov sa v Detve koná jediná partizánska prehliadka na Slovensku.

1944: 3. október. Na trati Hronská Dúbrava – Svätý Kríž nad Hronom sa objavil druhý z troch povstaleckých vlakov Hurban. Dňa 4. októbra bojuje pri Čremošnom. Po oprave začal 25. októbra 1944 operovať na trati Banská Bystrica – Diviaky.

1944: 6. október. O 6.00 hod. prekročili jednotky 1. čs. armádneho zboru v ZSSR Dukliansky priesmyk. Ako prví vstúpili na rodnú pôdu jednotky 2. práporu 1. čs. brigády 1. ČSAZ v ZSSR.

1944: 6. október. V noci na 6. október pristálo na letisku Tri duby 162 lietadiel s čs. oddielmi.

1944: 6. október. Do okolia Myjavy prišla zo stredného Slovenska skupina pplk. Il'ju Daniloviča Dibrovu, spojila sa s miestnymi partizánskymi skupinami a utvorila 2. čs. partizánsku brigádu J. V. Stalina.

1944: 7. október. Z londýnskeho exilu priletel 6. 10. divízny generál R. Viest a prebral od generála J. Goliana velenie 1. čs. armády na Slovensku, ten sa stal jeho zástupcom.

1944: 8. – 12. október. Prebieha slávny povstalecký protiútok jednotiek 2. čs. paradesantnej brigády v ZSSR v priestore Železná Breznica – Trnavá Hora. Dňa 10. októbra dobyli Jalnú a o dva dni na to Hronskú Dúbravu.

1944: 9. október. Na základe mobilizácie nastúpili do 1. čs. armády na Slovensku nováčikovia, čím sa jej početný stav zvýšil na 65 000 mužov.

1944: 19. október. Bombardovaním B. Bystrice, Liptovskej Osady a Brezna sa začala generálna ofenzíva nemeckých vojsk proti SNP.

1944: 21. október. Na trati Brezno – Červená skala do boja vstupuje tretí a najdokonalejší pancierový vlak Masaryk.

1944: 25. – 27. október. „Údolie smrti“ (kataster obce Kružľová). Najťažšie tankové boje sovietskych jednotiek po prekročení česko-slovenských hraníc.

1944: 26. október. Velenie 1. čs. armády na Slovensku a Predsedníctvo SNR odmietli po páde Zvolena Nemcami telefonicky ponúkanú kapituláciu.

1944: 26. – 27. október. Povstaleckí činitelia sa presunuli na Donovaly. Nemecká armáda obsadila B. Bystricu. Tým sa fakticky končí odpor povstaleckej armády ako organizovaného celku.

1944: 29. október. Pod Prašivou bol zriadený Hlavný štáb partizánskeho hnutia s pôsobnosťou na celom území Československa. Za jeho veliteľa bol menovaný A. N. Asmolov.

1945: 25. október. Prezident E. Beneš podpísal zákon o konfiškácii majetkov Nemcov, Maďarov a kolaborantov bez náhrady.